

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

Poradenské a výcvikové centrum asistenčních psů

Diplomová práce

Vedoucí práce:

Ing. Renata Švestková Ph.D.

17. 8. 2009

Autor:

Bc. Romana Vanišová

Poradenské a výcvikové centrum asistenčních psů

Diplomová práce

Mnoho osob s tělesným postižením potřebuje pomoc při uspokojování svých každodenních potřeb od druhé osoby. Tuto pomoc jim může poskytnout nejen rodina a lidé z okolí, odborníci a neziskové organizace, ale také asistenční pes, který může být zároveň společníkem a přítelem. Tito speciálně vycvičení psi pro osoby s tělesným postižením tak mohou člověku pomoci v lepším zapojení do běžného života. Organizace, které se zabývají výcvikem asistenčních psů, existují v České republice v současné době čtyři a zpravidla jsou nestátními neziskovými organizacemi.

Cílem této práce je zmapovat situaci týkající se sociálního poradenství pro osoby s tělesným postižením ve vztahu k asistenčním psům a zpracovat návrh projektu na poradenské a výcvikové centrum asistenčních psů, který by vhodně doplnil stávající síť výcvikových center asistenčních psů a sociálních služeb pro osoby s tělesným postižením.

Z provedeného výzkumu, který sloužil jako podklad pro zpracování návrhu projektu poradenského a výcvikového centra, vyplynulo, že osoby s tělesným postižením, které vlastní asistenčního psa, měly veškeré informace o možnosti jeho pořízení, financování výcviku, bylo jim poskytováno poradenství a jsou se službami stávajících výcvikových center spokojeni. Osoby s tělesným postižením, které asistenčního psa nevlastní, nemají dostatek informací o této možnosti a nevědí, kam se obrátit v případě zájmu o asistenčního psa. Dále z výzkumu vyplynulo, že více než polovina dotázaných organizací poskytujících sociální služby, neposkytuje svým klientům informace o asistenčních psech a související problematice.

Na základě těchto výsledků jsem sestavila návrh poradenského a výcvikového centra asistenčních psů, který by mohl obohatit stávající síť služeb ve vztahu k asistenčním psům. Toto centrum se bude zabývat odborným sociálním poradenstvím, výcvikem asistenčních psů a osvětovou činností. Výsledky výzkumu také ukazují, že je nutné, v rámci takového centra, spolupracovat s organizacemi, které poskytují sociální služby osobám s tělesným postižením a provádět osvětovou činnost u široké veřejnosti.

Counselling and Training Centre of Assistance Dogs

Diploma Work

A lot of handicapped people need help while meeting their everyday needs provided by another person. Not only their family members, any close people, specialists and non-profit organisations can provide them with needful help but also an assistance dog that can become a companion and a friend as well. Those for disabled people specially trained dogs may be helpful with such a handicapped person to cope better with his/her daily life. At present, there are four organisations in the Czech Republic which are engaged in the training of assistance dogs. Generally those organisations are non-government and no-profit institutions.

It is this Work's objective to show and present the conditions regarding social consultancy for handicapped people in relation to the assistance dogs and to make out a project design for a Counselling and Training Centre of Assistance Dogs whereas the design would appropriately complete the already existing net of training centres of assistance dogs and social services for disabled people.

A research was performed which served as a basis to draw up the project design of Counselling and Training Centre of Assistance Dogs and it resulted from that the handicapped people who possess an assistance dog had all available information how to procure a dog and how to finance the dog's training; they were provided with advice and they are satisfied with the present training centres services. The disabled people who don't possess an assistance dog are short of information about such a possibility and they don't actually know who to address to in case if they are interested in an assistance dog. Further, it resulted from the research that more than a half of the enquired organisations, which provide social services, don't supply their clients with any information about the assistance dogs and related topics.

Based on those results I worked out a proposal of the Counselling and Training Centre of Assistance Dogs which could enhance the existing net of services in relation to the assistance dogs. This Centre will deal with special social consultancy, training of assistance dogs and an enlightening activity. The research results also demonstrate that

it is necessary in terms of such a Centre to co-operate with organisations which provide social services to handicapped people and to do the enlightening activity with general public.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Poradenské a výcvikové centrum asistenčních psů vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v přiložené bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b) zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Souhlasím s použitím práce k vědeckým účelům.

V Českých Budějovicích

.....

podpis studenta

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí diplomové práce Ing. Renatě Švestkové, Ph.D. za její odborné a trpělivé vedení, podnětné připomínky a čas, který mi věnovala. Dále bych chtěla poděkovat všem organizacím, které spolupracovaly na mém výzkumu a všem respondentům, kteří vyplnili dotazníky. A na závěr bych ráda poděkovala také své rodině a blízkým za zázemí, všestrannou podporu, motivaci a trpělivost během mého studia.

Obsah

Úvod	9
1 Současný stav	10
<i>1.1 Poradenství</i>	10
1.1.1 Sociální poradenství.....	10
1.1.2 Speciální poradenství.....	12
1.1.3 Formy poradenské pomoci.....	13
1.1.4 Oblasti poradenské činnosti	13
1.1.5 Registrace poskytovatelů sociálních služeb.....	14
<i>1.2 Nestátní neziskové organizace(NNO)</i>	15
1.2.1 Právní formy neziskových organizací.....	16
1.2.2 Management neziskové organizace	20
1.2.3 Marketing neziskové organizace	21
1.2.4 Projekty a strategické plánování v neziskové organizaci	23
1.2.5 Financování neziskové organizace	24
<i>1.3 Asistenční pes</i>	26
1.3.1 Definice asistenčního psa.....	26
1.3.2 Plemena psů vhodná k výcviku asistenčních psů	26
1.3.3 Výcvik asistenčního psa a závěrečná zkouška.....	28
1.3.4 Legislativa související s problematikou asistenčních psů.....	30
<i>1.4 Poradenská a výcviková centra asistenčních psů v České republice</i>	32
1.4.1 Pomocné tlapky o.p.s.	33
1.4.2 Pes pomůže	34
1.4.3 Helppes	35
1.4.4 Pes pro tebe	36
2. Cíl práce a hypotézy	37
2.1 Cíle práce	37
2.2 Hypotézy.....	37
3. Metodika	38
3.1 Metody výzkumu.....	38

3.2	<i>Charakteristika výzkumného souboru</i>	38
3.3	<i>Metodický postup</i>	39
4.	Výsledky	40
4.1	<i>Výsledky dotazníku pro osoby s tělesným postižením</i>	40
4.2	<i>Výsledky ankety pro organizace poskytující sociální služby osobám s tělesným postižením</i>	54
5.	Návrh projektu poradenského a výcvikového centra asistenčních psů	60
6.	Diskuze	77
7.	Závěr	81
8.	Seznam použitých zdrojů	83
9.	Klíčová slova	86
10.	Přílohy	87

Úvod

Již ve své bakalářské práci jsem se zabývala problematikou asistenčních psů, konkrétně informovaností o možnostech využití asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením v Plzeňském kraji. Z výsledků výzkumu bakalářské práce vyplynulo, že osoby s tělesným postižením v Plzeňském kraji jsou o možnosti využití asistenčního psa informovány, avšak široká veřejnost potřebné informace nemá. Tato problematika mě natolik zaujala, že jsem se rozhodla věnovat se jí i v diplomové práci.

Osoby s tělesným postižením představují nemalou část naší populace. Podle rozsahu jejich postižení se také liší jejich schopnost zvládat každodenní činnosti, ať už se jedná o péči o vlastní osobu či o kontakt se společností. Některým z nich to jejich stav nedovoluje a některé činnosti běžného života mohou zvládat jen s pomocí někoho dalšího. Ne vždy se musí jednat o člověka, tohoto úkolu se umí báječně zhostit také speciálně vycvičený asistenční pes, který může být nejen vhodným pomocníkem, ale také dobrým přítelem a může člověku s tělesným postižením pomoci zapojit se zpět do běžného života.

Asistenční psi pro osoby s tělesným postižením se cvičí ve výcvikových centrech. Organizace, které se zabývají výcvikem asistenčních psů, existují v České republice v současné době pouze čtyři. Tyto nestátní neziskové organizace každoročně předají přibližně čtyřicet psů novým majitelům po celé České republice.

Kromě výcviku asistenčních psů by měly tyto organizace poskytovat poradenství pro osoby s tělesným postižením ve vztahu k asistenčním psům a také provádět osvětovou činnost pro širokou veřejnost a poskytovatele sociálních služeb pro osoby s tělesným postižením.

Cílem této práce je zmapovat aktuální stav sociálního poradenství pro osoby s tělesným postižením ve vztahu k asistenčním psům a na základě výsledků výzkumu zpracovat návrh projektu na poradenské a výcvikové centrum asistenčních psů, který by vhodně doplnil stávající síť sociálních služeb pro osoby s tělesným postižením.

1 Současný stav

Problematika výcviku asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením je v současné době oblastí, která prochází dynamickým vývojem. Aby mohl vzniknout projekt poradenského a výcvikového centra, musíme nejdříve dobře porozumět mnoha tématům. Proto se teoretická část této práce člení na tři základní tématické celky. Jsou to: poradenství, nestatní neziskové organizace a asistenční psi.

1.1 Poradenství

Poradenství je českým ekvivalentem anglického consultation, což je vysvětlováno jako komunikační proces mezi dvěma či více osobami za účelem předání informací vedoucích k řešení určitého problému. (1)

Poradenství jako takové se objevuje ve všech sférách lidského života. Velký důraz na poradenství je kladen v pomáhajících profesích, kde je nedílnou součástí práce s lidmi. Na tomto procesu se podílí mnoho osob a organizací. Poradci se vyskytují ve většině institucí například ve školách, lékařství, armádě, věznicích, v podnikovém sektoru, ale i v občanských sdruženích a jiných typech neziskových organizacích. Ne vždy musí být poradce odborník. Každý ve svém životě dostal mnoho rad od svých rodičů, přátel či příbuzných. Dále to mohou být internetové či jiné mediální poradny, kde si laici vyměňují své zkušenosti a předávají si nejrůznější informace. V tomto smyslu je poradenství procesem předávání informací a zkušeností mezi lidmi obecně. Takže téměř každá práce spojená s kontaktem s lidmi v sobě ukrývá určité prvky poradenství. (9)

1.1.1 Sociální poradenství

Sociální poradenství v užším slova smyslu upravuje v České republice zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění. Podle tohoto zákona se dělí sociální poradenství na základní sociální poradenství a odborné sociální poradenství. (27)

Základním sociálním poradenstvím se rozumí poskytování potřebných informací osobám v nepříznivé sociální situaci, které napomáhají řešení této situace. Základní sociální poradenství je povinen provádět každý poskytovatel sociálních služeb registrovaný v registru poskytovatelů sociálních služeb, a to bezplatně. (27)

Základní sociální poradenství poskytuje informace o nárocích, dávkách, službách a dalších možnostech, jak řešit náročnou životní situaci člověka. Poskytované informace vyplývají ze systému sociální ochrany občanů. Cílem tohoto poradenství je poskytování kvalitních informací co nejbližší člověku, například v místě bydliště, na pracovišti, atd. Pokud na řešení situace nestačí toto poradenství, je jeho úkolem zprostředkovat další odbornou péči. (9)

Odborné sociální poradenství se poskytuje s ohledem na potřeby určitých sociálních skupin. Toto poradenství poskytují speciální poradny například manželské a rodinné poradny, poradny pro seniory, poradny pro osoby se zdravotním postižením, poradny pro oběti trestných činů a domácího násilí, atd. Úkolem těchto poraden je zprostředkovat společenský kontakt, dále sociálně terapeutická činnost a pomoc při uplatňování práv a obstarávání osobních záležitostí. Tento druh poradenství již nemusí, a ve většině případů ani není, poskytován zdarma. (27)

Odborné sociální poradenství pomáhá lidem řešit konkrétní situaci. Jde tedy o širokou škálu různých poraden zaměřených vždy na specifickou sociální skupinu. Odborné sociální poradenství zahrnuje i terapeutickou činnost, jde hlavně o rodinné vztahy. Toto poradenství je většinou realizováno ve větších městech a je nejčastěji zajišťováno nestátními organizacemi. Odborné sociální poradenství zajišťují odborníci z nejrůznějších oblastí, například sociální pracovníci, psychologové, speciální pedagogové, sociologové a další profesionálové. (9)

Sociální poradenství je jednou z metod používaných v sociální práci. Jde v podstatě o předávání informací o možnostech řešení určitého problému. Ale ne vždy jej musí poskytovat odborník. Může se jednat o nárok na nějakou sociální dávku, dále poskytnutí rady, kde lze získat speciální pomůcky pro osoby se zdravotním postižením, ale může to být také pouhá psychická podpora a rada jak řešit nečekanou životní situaci.

Příkladem poradenství poskytovaného laiky jsou občanská sdružení, svépomocné skupiny a sdružení účelově založená, která sdružují osoby s podobnými problémy. A tyto osoby si navzájem předávají potřebné informace a zkušenosti. Jde tedy o jakousi sociální pomoc v rámci určité skupiny. (20)

Poradenství lze také definovat jako poskytování rady na profesionální úrovni. Je to vlastně formulování možných opatření jedním subjektem na pomoc při řešení problému druhého subjektu. Oba dva subjekty mohou být fyzické nebo i právnické osoby. Také se dá říct, že je to specifický soubor činností, vedoucí k jasně stanoveným cílům, při dodržování určitých pravidel. Mezi tyto činnosti patří například diagnostika, informovanost, terapie, analýza, poradenství. Samostatnost, aktivnost a vyrovnání se klienta s náročnou situací, by mělo být hlavním cílem každého poradenství. Poradce je jakýsi pomocník při posuzování situace a výběru vhodného řešení. Každé poradenství je specifické tím, jaké skupině osob poskytuje svoje služby. (22)

1.1.2 Speciální poradenství

Speciální poradenství lze definovat jako soubor poradenských služeb pro skupiny jedinců se zdravotním či sociálním znevýhodněním, které má dlouhodobý až chronický charakter. Každý problém osoby s postižením je daným postižením jen a jen umocňován, což komplikuje jeho řešení. Velmi důležitý je tedy individuální, komplexní, diferencovaný a mezioborový přístup ke klientovi. Postižení samotné utváří formy a konkrétní metody práce s jedincem. (12)

Speciální poradenství je jedním z nástrojů systému ucelené rehabilitace. Vychází z mnoha vědních oborů, například z lékařské vědy, filozofie, sociální patologie, psychologie, speciální pedagogiky, kulturní antropologie, teorií a metod sociální práce, sociologie, atd. Poznatky ze všech oborů jsou nejdříve analyzovány a poté vyhodnocovány do použitelných návrhů na řešení určitého problému. Důležitou roli v poradenství pro osoby se zdravotním postižením sehrávají sociální pracovník a speciální pedagog, neboť mohou zásadně ovlivňovat život jedince s postižením. (12)

1.1.3 Formy poradenské pomoci

Poradenská pomoc se dělí na tři základní formy poradenství:

- *Vedení, informování* – Tato forma má charakter výchovy a osvěty. Poskytuje informace tak, aby byl klient schopen sám řešit svoji obtížnou situaci. Většinou se pracuje se skupinou lidí, pomocí jednostranného předávání informací v podobě přednášek či instruktáží.
- *Poradenství* – Umožňuje klientovi hlubší náhled na situaci a její příčiny, a tím na její řešení. Častěji se zde využívá individuální práce s klientem pomocí obousměrné komunikace. Vyžaduje větší odbornost poradce a klade větší nároky i na samotného klienta.
- *Konzultační činnost* – Jedná se o konzultaci problému klienta s jiným odborníkem. (12)

1.1.4 Oblasti poradenské činnosti

Existuje mnoho odvětví poradenství, avšak v sociální práci s klientem jsou nejdůležitější tato:

- *Lékařské poradenství* – informuje o specifikách určitých nemocí, nutnosti upravit životosprávu a životní styl vůbec.
- *Psychologické poradenství* – do tohoto odvětví patří mnoho podoborů, většinou se týkají vztahových problémů, ať už partnerských či mezigeneračních. Nebo se zabývají pomocí lidem v akutní krizi. Mohou to být manželské a rodinné poradny, krizové poradenství, atd.
- *Pedagogicko - psychologické poradenství* – se zaměřuje na problematiku školní zralosti a špatného školního prospěchu. Úzce souvisí s výchovným, studijním a speciálně pedagogickým poradenstvím.
- *Profesní poradenství* – se specializuje na odbornou pomoc při volbě vhodného zaměstnání s ohledem na možnosti a nadání klienta. S tím souvisí i poradenství v nezaměstnanosti, které se snaží o aktivizaci nezaměstnaných jedinců.

- *Sociálně – právní poradenství* – se zabývá problematikou sociálního zabezpečení, bydlení a sociální situace vůbec.
- *Technické poradenství (například protetické)* – je poradenství v oblasti kompenzačních pomůcek, jejich získání či úpravy, úpravy prostředí, atd.
- *Pastorační činnost* – je duchovní pomoc a podpora pro osoby v náročné životní situaci.
- *Resocializační poradenství, kurátorská činnost* - je poradenství osobám propuštěným z výkonu trestu odnětí svobody nebo osobám, jimž bylo nařízeno soudem ochranné léčení, či osobám s alternativními tresty. (12)

1.1.5 Registrace poskytovatelů sociálních služeb

Vzhledem k tomu, že sociální poradenství je podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, sociální službou, je nutné, aby poskytující organizace byla řádně registrovaným poskytovatelem sociálních služeb. (27)

O registraci rozhoduje *krajský úřad* příslušný podle místa trvalého bydliště fyzické osoby nebo podle sídla právnické osoby. (27)

Podmínkami registrace jsou:

- podání žádosti o registraci
- trestní bezúhonnost
- odborná způsobilost
- vlastnické nebo jiné právo k prostorám, kde se sociální služba poskytuje
- zajištění materiálních a technických podmínek odpovídající druhu poskytované služby (27)

Žádost o registraci je-li žadatelem právnická osoba musí obsahovat tyto údaje:

- název, sídlo, identifikační číslo organizace
- statutární orgán organizace
- místo poskytování sociálních služeb
- druhy sociálních služeb
- okruh osob, pro které je služba určena
- popis realizace poskytování sociální služby

- popis personálního zajištění; časový rozsah poskytování sociální služby
- kapacitu poskytované služby
- finanční rozvahu k zajištění provozu (27)

Přílohami této žádosti jsou: doklady o trestní bezúhonnosti fyzických osob; doklady o odborné způsobilosti úředně ověřené; doklad o vlastnickém nebo jiném právu k prostorám, ve kterých se tato služba poskytuje; úředně ověřené kopie zakladatelských dokumentů organizace. (27) Poskytovatel sociálních služeb je také povinen před zahájením poskytování sociální služby uzavřít pojistnou smlouvu pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou při poskytování sociální služby. (27)

Registrující orgán vydá rozhodnutí o registraci a tím je organizace oprávněna poskytovat sociální služby podle této registrace. Pokud nastanou nějaké změny v údajích sdělovaných registrujícímu orgánu je organizace povinna je nahlásit do 15 dnů. (27)

1.2 Nestátní neziskové organizace(NNO)

Neziskové organizace lze charakterizovat jako organizace, které jsou právníky osobami, nejsou založeny za účelem zisku, uspokojují konkrétní potřeby občanů a komunit a mohou, ale nemusí být financovány z veřejných rozpočtů. Dalšími znaky neziskových organizací jsou: autonomie v rámci zákona podle, kterého jsou založeny a princip dobrovolnosti. (21)

Nestátní neziskový sektor se zabývá činnostmi, které jsou podobné činnostem ve veřejném sektoru; funguje ale na základě nestátního vlastnictví organizací a institucí, které se v něm vyskytují; jejich financování navíc není podmíněno poskytováním prostředků z veřejného (státního) rozpočtu. Zaměstnanci tohoto sektoru nejsou státními zaměstnanci, často v tomto sektoru funguje princip dobrovolné práce, občanské solidarity, filantropie a charity. Funkčně se nestátní neziskový sektor podobá sektoru veřejnému. (6)

V devadesátých letech se systém sociální pomoci v důsledku politických a legislativních změn rozdělil na státní a nestátní sektor. Nevládání organizace začaly působit i v oblasti sociální pomoci na místech, kde vládní sektor nebyl příliš efektivní.

Nestátní neziskový sektor má mnoho předností, jakými jsou například vynalézavost, motivovanost, rychlá zpětná vazba, orientace na místní problematiku, úspornost, využití dobrovolnické práce, neformální atmosféra, atd. (19)

Neziskové organizace jsou typické tím, že nevytvářejí zisk. Pokud nějaký zisk mají, vkládají ho do dalšího rozvoje organizace a plnění jejích cílů. Do druhé poloviny devadesátých let existovala v České republice pouze občanská sdružení a účelová zařízení církví, avšak se změnou legislativy se vytvořila další právní skupení působící v neziskovém sektoru. Jsou to obecně prospěšné organizace, nadace a nadační fondy. (10)

Nestátní neziskové organizace většinou vytvářejí multidisciplinární tým, který je složen z psychologa, právníka, sociálního pracovníka, státních úředníků, pracovníků organizace a dobrovolníků, nejčastěji z řad studentů. Každý profesionál musí mít odpovídající vzdělání a dokonce i dobrovolníci musí být proškoleni, než mohou začít působit v organizaci. (8)

1.2.1 Právní formy neziskových organizací

Základní podmínky pro vznik a fungování neziskových organizací jsou upraveny zákony České republiky. Jsou to: zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, v platném znění; zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, v platném znění; zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, v platném znění a zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, v platném znění. Podle těchto zákonů existují v České republice čtyři právní formy nestátních neziskových organizací působících v oblasti sociálních služeb. Jsou to občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, účelová zařízení církví. (10)

Pro potřeby této práce jsou však stěžejní občanská sdružení a obecně prospěšné společnosti, proto se jimi bude zabývat podrobněji.

1.2.1.1 Občanské sdružení

Vznik, fungování a zánik občanského sdružení je upraveno zákonem č. 83/1991 Sb., o sdružování občanů, v platném znění. Podle tohoto zákona mají občané právo se svobodně sdružovat. Déle mohou občané zakládat spolky, společnosti, svazy, hnutí, kluby a jiná občanská sdružení. Občanská sdružení jsou podle tohoto zákona právnickými osobami a stát může do jejich činnosti a postavení zasahovat jen v mezích zákona. Členy občanského sdružení mohou být občané tzn. fyzické osoby, ale i právnické osoby. Členství v těchto sdruženích je dobrovolné a nikdo k němu nesmí být nucen. (26)

Občanské sdružení vzniká registrací u Ministerstva vnitra České republiky. Návrh na registraci občanského sdružení mohou podávat nejméně tři občané, z nichž alespoň jeden je starší 18 let. (26)

V návrhu na registraci musí být uvedeno:

- jména a příjmení zakládajících členů
- data narození zakládajících členů
- trvalá bydliště zakládajících členů (26)

Přílohou návrhu musí být stanovy občanského sdružení ve dvou vyhotoveních. Pokud občanské sdružení splňuje všechny zákonné podmínky ministerstvo jej zaregistruje do 10 dnů od zahájení řízení o registraci. Zároveň odešle informace o občanském sdružení Českému statistickému úřadu, který vede evidenci občanských sdružení. (26)

Stanovy občanského sdružení musí obsahovat:

- název sdružení, který se musí výrazně lišit od názvů jiných právnických osob působících na území České republiky, od názvů orgánů veřejné moci České republiky, od názvů mezinárodních organizací a jejich orgánů
- sídlo a cíl činnosti občanského sdružení
- orgány sdružení, jejich ustanovování
- kdo může jednat jménem sdružení
- zásady hospodaření (26)

Změnu stanov je sdružení povinné písemně oznámit Ministerstvu vnitra České republiky do 15 dnů od jejího schválení. (26)

K zániku občanského sdružení dochází dobrovolným rozpuštěním či sloučením s jiným občanským sdružením. Druhou možností zániku sdružení je pravomocné rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky o jeho rozpuštění. Nejvyšší orgán sdružení je povinen oznámit rozpuštění občanského sdružení příslušnému ministerstvu do 15 dnů od jeho zániku. Při zániku občanského sdružení se provede majetkové vypořádání podle tohoto zákona. (26)

1.2.1.2 Obecně prospěšná společnost

Vznik, fungování a zánik obecně prospěšné společnosti upravuje zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, v platném znění. Podle tohoto zákona je obecně prospěšná společnost právnickou osobou, která poskytuje obecně prospěšné služby veřejnosti, za předem stanovených podmínek, stejných pro všechny uživatele.(31)

Zisk z této organizace nesmí být použit ve prospěch zadavatelů, členů či zaměstnanců společnosti a musí být použit na poskytování veřejné služby, pro kterou byla tato společnost založena. Název obecně prospěšné společnosti musí obsahovat označení obecně prospěšná společnost nebo zkratku o.p.s. (31)

Zakladateli obecně prospěšné společnosti mohou být: fyzické osoby, právnické osoby nebo Česká republika. Společnost se zakládá zakládací smlouvou, která musí být podepsána všemi zakladateli a podpisy musí být úředně ověřené. (31)

V zakládací smlouvě musí být uvedeno:

- jméno a identifikační (popř. rodné) číslo zakladatele
- trvalý pobyt zakladatele
- název a sídlo obecně prospěšné společnosti
- druh obecně prospěšných služeb
- podmínky jejich poskytování
- dobu na jakou se společnost zakládá
- jména a rodná čísla členů správní rady

- jména a rodná čísla členů dozorčí rady
- způsob jednání správní rady
- hodnotu a označení majetkových vkladů
- způsob zveřejňování výroční zprávy. (31)

Obecně prospěšná společnost vzniká dnem zapsání do rejstříku obecně prospěšných společností, který vede takzvaný rejstříkový soud. Návrh na zapsání do tohoto rejstříku musí být podán do 90 dnů od založení společnosti a spolu s ním musí být předložena zakládací smlouva. (31)

Do rejstříku se pak zapisují tyto údaje:

- název, sídlo a identifikační číslo obecně prospěšné společnosti
- název, sídlo a identifikační číslo zakladatele
- jména, rodná čísla a trvalý pobyt členů správní rady
- jména, rodná čísla a trvalý pobyt členů dozorčí rady
- způsob jednání správní rady
- druh obecně prospěšných služeb, které společnost poskytuje. (31)

Zániku obecně prospěšné společnosti musí předcházet její zrušení. Obecně prospěšná společnost může být zrušena hned několika způsoby, a to: uplynutím doby, na kterou byla založena; dosažením účelu, kvůli kterému byla založena; dnem uvedeným v rozhodnutí správní rady o zrušení obecně prospěšné společnosti; vnitrostátní fúzí či rozdělením; dnem uvedeným v rozhodnutí soudu o zrušení obecně prospěšné společnosti; prohlášením konkursu na její majetek.(31)

Tento zákon dále upravuje orgány obecně prospěšné společnosti, jejich fungování a také hospodaření společnosti. Statutárním orgánem obecně prospěšné společnosti je správní rada, která se skládá ze 3 – 15 fyzických osob a počet jejích členů musí být vždy dělitelný třemi. Členové správní rady musí být trestně bezúhonní a funkce ve správní radě není slučitelná s jakoukoliv další pozicí v obecně prospěšné společnosti. Funkční období správní rady je tříleté a člen správní rady nemůže vykonávat tuto funkci déle než dvě po sobě jdoucí funkční období. Rada je usnášení schopná pokud je přítomna nadpoloviční většina členů a pokud dojde k rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy správní rady. (31)

Ředitelem obecně prospěšné společnosti může být jmenována pouze bezúhonná fyzická osoba, která není členem ani správní ani dozorčí rady. Ředitel řídí činnost obecně prospěšné společnosti, pokud tuto činnost nemá na starosti jiný orgán obecně prospěšné společnosti. A posledním orgánem obecně prospěšné společnosti je dozorčí rada. Dozorčí rada se ustanovuje v případech, kdy obecně prospěšná společnost disponuje se státním nebo obecním majetkem a pokud vede podvojně účetnictví. Dozorčí rada je kontrolním orgánem se 3 - 8 členy. Podmínky pro členství v dozorčí radě jsou podobné jako podmínky členství ve správní radě. Dozorčí rada kontroluje hospodaření obecně prospěšné společnosti a může podávat správní radě různé návrhy, například na odvolání ředitele atd. (31)

1.2.2 Management neziskové organizace

Management je proces, který lze definovat jako proces plánování, organizování, personálního zajištění, vedení a motivování lidí, kontroly a užití všech zdrojů organizace ke stanovení a dosažení jejích cílů. Jde se o systematické provádění všech těchto činností. (21)

Komponenty organizace představují základní kameny tvořící management organizace. Jedná se o strategii, strukturu a kulturu organizace. Komponenty prostředí odlišují organizaci z pohledu svého zaměření a chování na ziskově a neziskově orientovanou. (17)

Struktura organizace představuje pojetí organizace práce v organizacích. Struktura neziskové organizace se průběžně přizpůsobuje poznatkům, které jsou vyzkoušené u ziskových organizací. Více se opírá o formální vymezení s jasným uspořádáním organizačních vztahů na základě směrnic a organizačního řádu. Tím dochází k jasnému vymezení popisu aktivit organizace. Může to s sebou však přinášet i určitou nevýhodu – strnulost struktury, čímž může vznikat horší pozice v tržním prostředí. (17)

Strategie neziskové organizace se opírá o relativně stabilní prostředí, kdy svoji přednost definuje na základě svých silných stránek. Co se týče kultury organizace, zde má nezisková organizace nevyhraněné chápání významu kultury organizace. Silné

postavení v kultuře neziskové organizace představuje odbornost zaměstnanců. Prvky kultury neziskové organizace jsou charakteristické k jejímu poslání a převažuje formální pojetí kultury organizace. (17)

Management je výkonným jádrem každé organizace. Podle velikosti organizace může být tvořen skupinou lidí či jedním sekretářem. Může se jednat o placené profesionály, stejně jako o dobrovolníky. (18)

Úlohy managementu:

- na základně strategických rozhodnutí stanovit konkrétní program a cíle,
- zajišťovat finanční prostředky pro činnost organizace,
- připravovat roční rozpočet organizace a účetní závěrku,
- společně s dobrovolníky naplňovat program organizace,
- vytvářet organizační a materiální zázemí pro práci dobrovolníků,
- komunikovat s klienty a dalšími cílovými skupinami,
- zajišťovat každodenní chod organizace,
- zpracovávat výroční zprávu. (18)

1.2.3 Marketing neziskové organizace

S marketingem úzce souvisí i pojem trh. Navíc u neziskových organizací má také trh své specifické odlišnosti. Trh lze chápat jako abstraktní prostředí, kde dochází k nejruznějším směnám mezi jednotlivými subjekty. Předmětem směn mohou být zboží a peníze (nejčastěji), ale také služby, informace nebo kontakty. V běžné praxi na trhu vystupují dva základní subjekty – prodávající a kupující. Proávající nabízí produkty (zboží či služby), jeho snahou je prodat je co nejvýhodněji a dosáhnout zisku. Kupující má určité potřeby. Určitý produkt mu je pomůže uspokojit, proto vstupuje na trh a daný produkt žádá. (18)

U neziskových organizací je situace na trhu poněkud jiná. Proávající nebo spíše poskytovatel je nezisková organizace. Ta nabízí služby, které pomáhají řešit nějaký veřejný nebo komunitní problém. Motivací ke vstupu na trh není zisk, ale potřeba pomoci při řešení tohoto problému. Zisk takové organizace je důležitým zdrojem financování dalšího rozvoje organizace či poskytovaných služeb.(18)

Marketing je součástí procesu řízení, je zaměřen na identifikaci, předvídání a uspokojování požadavků zákazníka. Prakticky se jedná o umění nabídnout poptávané výrobky/služby ve správný čas a na správném místě, za odpovídající cenu, s účinnou reklamou a podporou prodeje těm správným zákazníkům. (21)

Pro úspěšné uplatnění marketingu v organizaci je důležité uplatnění následujících pěti kroků:

1. stanovit si marketingové cíle,
2. zhodnotit situaci na trhu a postavení organizace na trhu,
3. zhodnotit produkt (službu) podle marketingových parametrů,
4. sestavit marketingový plán,
5. zvolit vhodnou propagační kampaň. (18)

Marketingový mix je klíčovým pojmem v teorii marketingu. Jedná se o soubor marketingových nástrojů, které organizace užívá k dosažení svých cílů na trhu. Můžeme se setkat s velkým množstvím nástrojů marketingového mixu. Nejdůležitější je rozdělení do čtyř základních skupin, které jsou známé jako čtyři P (4P):

- Produkt (produkt, tj. výrobek nebo služba)
- Price (cena)
- Place (místo, distribuční cesty)
- Promotion (propagace, komunikace)

Cílem je taková kombinace těchto čtyř proměnných, která maximálně uspokojí zákazníky. (21)

Produktem je něco, co má pro cílovou skupinu hodnotu. Nejčastěji hovoříme o službě či výrobku. Musíme být schopni produkt přesně a srozumitelně popsat. Je také důležité vymezit si, pro jakou cílovou skupinu je produkt určen. Nestátní neziskové organizace mají na zřeteli především dva základní typy cílových skupin: klienty, kterým jsou služby určeny, a dárce, u nichž hledají pro své aktivity materiální podporu. (18)

Cena je velmi důležitým, zároveň ale diskutabilním parametrem každého produktu. Ještě více to platí u neziskových organizací. Každý produkt má svoji cenu a tu někdo musí zaplatit. Při stanovení ceny v neziskových organizacích se většinou postupuje následovně. Je zapotřebí si spočítat nákladovou cenu, kterou musí někdo

zaplatit (klient, dárci, organizace či dobrovolníci – velmi často se podílí několik zdrojů). Je třeba vzít v úvahu, zda klienti mají dostatek prostředků na to, aby mohli hradit plnou cenu a zda jsou vůbec ochotni plnou cenu zaplatit. Také je zapotřebí vzít v úvahu, za jakou cenu se dá služba získat jinde. (18)

Také na místě záleží. Dobrá dostupnost či atraktivnost místa může pomoci využívání služby. Propagace představuje nejrůznější činnosti, jejichž cílem je, aby organizace se svým produktem seznámila zákazníky a přesvědčila je o koupi. (21)

U neziskové organizace je však zapotřebí si promyslet, zda se vůbec do speciální propagace produktu pouštět. Pokud je propagační kapacita omezená nebo je cílová skupina úzká a organizace s ní pravidelně komunikuje, je další propagace zbytečná. Pokud organizace usoudí, že je propagace potřebná, pak je zapotřebí posoudit následující otázky: jaké informační kanály směřují k cílové skupině, které způsoby propagace odpovídají image organizace, užívat jazyk klientů a směřovat k jejich potřebám, zda je zvolený způsob propagace finančně přiměřený. (18)

Nedílnou součástí propagace je termín public relations (PR). Tento termín byl ještě v osmdesátých letech u nás používán jen velmi vzácně, ovšem během několika let v naší společnosti zdomácněl. Širší význam PR zdůrazňuje její význam pro porozumění mezi skupinami lidí a institucemi, rozhodování a sladování konfliktních soukromých a veřejných zájmů. Užší pojetí tohoto pojmu můžeme definovat jako vztahy směřující odněkud ven, do okolí. V případě neziskové organizace k lidem, kteří jsou vně této organizace. Jedná se o vytvoření obrazu o organizaci, který může organizace sama spolutvořit a přizpůsobovat. Toho lze dosáhnout zejména pochopením potřeby svého okolí, dobrou a častou komunikací s veřejností, poskytováním dostatku kvalitních informací o organizaci a samozřejmě především jejími činy. (18)

1.2.4 Projekty a strategické plánování v neziskové organizaci

S pojmem „projekt“ se v každodenním životě setkáváme často. Nestátní neziskové organizace, podnikatelské subjekty, obce, sdružení, atd. předkládají své projekty grantovým agenturám, nadacím, krajům či ministerstvům a očekávají, že od nich získají finanční prostředky na jejich realizaci. (7)

Projekt je tedy prostředek k získání finančních prostředků na činnost organizace. Důraz je přitom kladen na to, aby byl projekt co nejefektivnější, aby organizace vynaložila co nejméně úsilí a peněz. Z toho vyplývá, že projekt musí být dobře naplánovaný a být neustále pod kontrolou týmu nebo organizace, která jej připravuje. Každý projekt vyžaduje řízení, a to nejen při stanovování cílů, ale také při rozvržení zdrojů, přidělení odpovědností a sledování realizace projektu. (7)

Strategickým plánováním rozumíme proces, během kterého se organizace snaží podrobně analyzovat svoji situaci a naplánovat kroky, které povedou k její dlouhodobé udržitelnosti, ke zlepšování kvality jejího fungování a ke zvyšování kvality poskytovaných služeb a realizovaných projektů. (7)

1.2.5 Financování neziskové organizace

Veřejně prospěšné organizace existují v prostředí tržní ekonomiky a bez určitého množství finančních prostředků by nemohly svou činnost vykonávat. A to i přesto, že lidé obětavě pracující v neziskových organizacích o penězích neradi mluví. Pojem „nezisková organizace“ neznamena, že tato zisku nedosahuje, ale zisk (finanční) není nejdůležitějším motivem její existence. Nic jí nebrání zisku dosáhnout, ale jedná se pouze o důležitý zdroj financování jejího dalšího rozvoje. (18)

Proto je finanční řízení neziskové organizace stejně důležité jako v kterékoli jiné ziskové organizaci. Finanční řízení je proces, který zahrnuje několik etap: finanční plánování (vytvoření organizačních rozpočtů a vytvoření plánu získávání prostředků pro svou činnost = fundraising), vlastní opatrování prostředků a hospodaření s nimi (důležité zde je účetnictví a operativní finanční řízení), zhodnocení (výkazy a závěrečné zprávy). (18)

Základním nástrojem finančního plánování je rozpočet. Jedná se o plán činnosti organizace na určité období, který je vyjádřen v peněžních jednotkách. Rozpočet hraje velmi důležitou roli při získávání prostředků pro organizaci. Potenciálnímu dárci může velmi přesně ukázat, jak budou svěřené prostředky využity. (18)

Zdroje finančních prostředků lze rozdělit do pěti základních skupin:

1. **státní instituce a samospráva** – zde jsou nejdůležitější jednotlivá resortní ministerstva. Mají své grantové programy a pravidelně vyhlašují soutěže, kde se lze ucházet o dotace.
2. **nadace** – tento způsob financování NNO není v České republice zatím tak rozšířen jako jinde v Evropě, nicméně jedná se o významný zdroj financí. Se žádostí o grant je však možné se obrátit i na zahraniční nadace či nadace ze zahraničních zdrojů, které jsou zde založené.
3. **podniky a podnikatelé** – některé velké podniky či firmy již založily své grantové programy. Zde lze podat žádost s popisem projektu, rozpočtem a informacemi o organizaci. Žádosti pak většinou posuzuje skupina lidí složená ze zástupců firmy. V případě menších firem či podnikatelů pak vše záleží na osobním jednání. Nemusí se přitom vždy jednat jen o poskytnutí financí; pro některé podnikatele je jednodušší poskytnout zdarma své služby či výrobky (př. kopírování, nábytek, počítače, apod.).
4. **individuální dárci** – do této skupiny patří členové organizace, dobrovolníci, příbuzní cílových skupin, lidé podobných zájmů, apod. Např. v USA dosahuje podíl této skupiny na celkovém počtu sponzorských darů až 80 %. Jedná se o velmi zajímavý zdroj peněz a záleží na organizaci, zda se jí podaří tyto dárcce oslovit a navázat s nimi spolupráci.
5. **vlastní činnost** – sem můžeme zařadit jednak prodej vlastních výrobků, dále nejrůznější plesy, aukce, burzy, loterie, sbírky, dobročinné koncerty, atd. (18)

Velice důležité je, aby všechny činnosti vedoucí k získávání finančních prostředků byly legální a probíhaly v souladu s platnými zákony České republiky.

Podle zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a změně některých zákonů, v platném znění, § 1 „veřejnou sbírkou“ je získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, zejména humanitární nebo charitativní, rozvoj vzdělání, tělovýchovy nebo sportu, nebo ochrana kulturních památek, tradic nebo životního

prostředí. Sbíрку je oprávněna konat za podmínek stanovených tímto zákonem pouze právnická osoba. (28)

1.3 Asistenční pes

Následující stránky této práce se budou zabývat problematikou asistenčních psů. Jde o definici asistenčního psa, výběr vhodného plemene, výcvik a závěrečnou zkoušku psa pomocníka a také legislativu České republiky týkající se psů.

1.3.1 Definice asistenčního psa

V této oblasti není dosud jednotná terminologie. Asistenční pes je tedy souhrnný název všech druhů psů pomáhajících osobám se zdravotním postižením. A nebo pes pomáhající osobám s tělesným postižením, obvykle, ale ne výlučně osobám upoutaným na invalidní vozík. Pro potřeby této práce se pojmem asistenční pes rozumí pes, který svými službami pomáhá a zlepšuje kvalitu života osob s tělesným postižením. Pomáhající psi, včetně psů asistenčních, jsou obvykle označeni takzvanou košílkou, kde je zpravidla napsáno o jaký druh psa pomocníka se jedná. (16)

1.3.2 Plemena psů vhodná k výcviku asistenčních psů

Dnes známe více než čtyři sta různých plemen psů. Bohužel jen některá z nich jsou vhodná k výcviku psů asistentů, pomáhajících osobám s tělesným postižením. U psů, kteří mají pomáhat jsou velice důležité jejich charakterové vlastnosti, schopnosti a dovednosti. U takto pomáhajících psů platí, že neexistuje vhodné plemeno, nýbrž vhodný jedinec. A tak se může stát, že se v praxi setkáme s asistenčním psem, u kterého bychom řekli, že v žádném případě asistentem být nemůže, ale opak je pravdou. (11)

Nejčastěji využívaná plemena pro výcvik asistenčních psů jsou:

- *Labradorský retrívr* – Je to velice inteligentní, přizpůsobivý a vnímavý tvor. Dokáže být bystrým a oddaným společníkem, který ochotně poslouží svému pánovi. Jeho povaha je velice přátelská a neagresivní. V kohoutku měří dospělý jedinec 56 – 57 cm. Feny bývají o něco menší než psi. Srst labradorského

retrívra je krátká a snadno se udržuje. Nejčastějšími barvami srsti jsou černá, žlutá nebo čokoládově hnědá. (13)

- *Zlatý retrív* – Povahou přátelský, důvěřivý, laskavý a ochotný pes je vhodným kandidátem na asistenčního psa. Je to velice inteligentní a poslušný pes s přirozenou pracovní schopností. Jeho výška v dospělosti dosahuje 56 – 61 cm. Jeho srst je sice delší, ale i tak snadno udržovatelná. Nejčastějším zbarvením srsti jsou odstíny zlaté nebo krémově žluté. (13)
- *Flat coated retrív* – Jedná se o všeobecně nadaného psa s loveckými schopnostmi. Jeho povaha je optimistická a přátelská. Dalšími kladnými vlastnostmi je klidnost, oddanost a poslušnost. Velikostí odpovídá toto plemeno zlatému retrívovi. Srst je dlouhá, nejčastěji černé nebo hnědé barvy. (13)
- *Belgický ovčák* – Je to pes známý svým sebevědomím, bystrostí a inteligencí. Dále je nebojácny, nedůvěřivý ke všem neznámým věcem a schopný samostatné reakce. Dospělý jedinec měří v kohoutku 60 – 66 cm. Podle typu srsti se rozlišují čtyři varianty. *Malinois* – má krátkou srst plavě uhlové barvy s černou maskou. *Tervueren* – má dlouhou srst plavě uhlové barvy s černou maskou. *Groenendael* – má dlouhou srst černé barvy. *Lakenois* – má hrubou, tvrdou srst plavé barvy se stopami uhlové barvy na čenichu. Pro výcvik asistenčních psů se používají především varianty Malinois a Tervueren. (13)
- *Krátkosrstá kolie* – Je to pes s přátelskou a nekonfliktní povahou, který se snadno učí novým věcem. Je to velice inteligentní, vyrovnané a neagresivní zvíře. V dospělosti dorůstají výšky 56 – 61 cm. Srst je krátká nejčastěji zlaté barvy s bílými znaky. (13)
- *Border kolie* – Svou povahou je to inteligentní, bystré a pozorné plemeno. Nebývá agresivní ani nervózní, spíše naopak přátelský a velice přítulný. Psi v dospělosti dorůstají průměrných 53 cm v kohoutku, feny bývají o něco menší. Srst je dlouhá nebo krátká, rozmanitých barev. (13)
- *Bílý švýcarský ovčák* – Toto plemeno je velice temperamentní, pozorné a ostražitě. K cizím lidem a věcem je tento pes trochu zdrženlivý a zachovává si odstup. Nebývá bázlivý, nervózní ani agresivní. jednoduše řečeno vhodný pes do

rodiny, přítulný a snadno ovladatelný. V dospělosti měří psi kolem 60 – 66 cm v kohoutku, feny o něco méně. Mají dlouhou nebo krátkou srst většinou bílé barvy. (11)

- *Německý boxer* – Je povahově sebevědomý, vyrovnaný a klidný pes. Vhodný k rodině, neboť je otevřený, nezákladný a k cizím lidem a věcem lehce nedůvěřivý. Bývá přátelský a veselý, hravý, avšak nebojácny, jde-li o vážnou věc. V dospělosti měří v kohoutku 57 – 63cm. Srst má velice krátkou. Zbarvení jejich srsti bývají nejrůznější odstíny žluté nebo žíhané. (11)
- *Německý ovčák* – Je povahově vyrovnaný, sebevědomý a absolutně přirozený. Jeho povaha je vlídná a přátelská. Je dobromyslný, ale pozorný a ovladatelný. Měl by mít odvalu, bojovnost a tvrdost, aby byl vhodný jako doprovodný, strážní, služební, pastevecký a obranářský pes. V dospělosti dorůstá do výšky kolem 55 – 66 cm v kohoutku, feny jsou o něco menší. Srst je velice tvrdá a hrubá. Zbarvení srsti je různé od čistě černé přes černou se šedými znaky až po šedivé s hnědými nebo světlejšími znaky. (13)
- *Labradoodl* – Nové doposud neuznané plemeno, které bylo vyšlechtěno speciálně pro nevidomé alergiky. Toto plemeno vzniklo křížením velkého pudla a labradorského retrívra. Kladné vlastnosti z retrívra jsou kromě učlivosti a neagresivní povahy také nealergenní hezká srst, které se snadno udržuje. V dospělosti měří v kohoutku kolem 54 – 65 cm. Srst je silně kudrnatá jako u pudla. Zbarvení zahrnuje paletu různých barev. (11)

Kromě výše uvedených plemen, se asistenčním psem může stát pes, jakékoliv jiného plemene. Záleží samozřejmě na tom, co klient od psa očekává a vyžaduje. Jsou-li jeho požadavky méně náročné a jeho postižení není příliš závažné, je možné vycvičit i psa malého plemene. Z malých psů se jako dobří asistenční psi osvědčili například pudlové, jezevčáci, pražští krysařáci, japan chinové, trpasličí špicové a další. (5)

1.3.3 Výchova asistenčního psa a závěrečná zkouška

Když se narodí štěně, má před sebou ještě velký kus cesty, k tomu aby se stalo kvalitním asistenčním psem. Během prvních osmi měsíců je pečlivě váženo,

měřeno, sledováno a očkováno. Ve věku osmi týdnů jsou štěňata odstavena od matky. Tímto aktem začíná druhá etapa cesty k pomáhání osobám s tělesným postižením. (11)

Poté jsou štěňata svěřena do péče takzvaných *adoptivních rodin*. Jsou to vlastně dobrovolní vychovatelé, kteří se o malé pejsky a fenky starají do doby než dorostou do věku, kdy se již dají cvičit. Je to období takzvané předvýchovy a trvá přibližně jeden rok. Během tohoto období se psi učí základním povelům jako je sedni, lehni, zůstaň, atd. Důležité také je, aby se pes účastnil všech aktivit rodiny, aby byl brán do společnosti a zvykl si tak na nejrůznější situace. (16)

Potom nastává třetí etapa a to je samotný *speciální výcvik psa*. Nejdříve se zjišťuje jaká odměna na psa nejvíce platí a pak se s tím pracuje. Každý asistenční pes se cvičí přímo na míru konkrétnímu klientovi. V této etapě se tedy pes učí speciální cviky (viz příloha č. 1) podle potřeb budoucího pána. Když pes zvládá požadované speciální cviky přistoupí se k další etapě výcviku. V této fázi se pes setkává se svým novým majitelem a pánem, kterému má sloužit a pomáhat. I nový pán se musí naučit spoustu nových věcí, například jak se správně o svého čtyřnohého pomocníka starat, jak mu dávat správné povely, kdy a jak psa chválit nebo trestat. Následuje několikadenní secvičování se nového týmu a vytváření si vzájemného vztahu a důvěry. Bez toho by se z nich nemohl stát tým na celý život. (16)

Závěrečná zkouška se skládá ze tří částí a provádí se ve volném terénu poblíž bydliště klienta. V první části se ověřuje základní poslušnost psa, tzn. reakce na běžné povely jako jsou: k noze, sedni, lehni, zůstaň, atd. V druhé části se prověřuje chování psa na frekventovaných a rušných místech. Asistenční pes se nesmí nechat rozptýlit okolními zvuky ani pachy. Pes musí zůstat v naprostém klidu i v situacích, kdy jde okolo jiný pes nebo je velice hustý provoz aut, atd. Třetí část závěrečné zkoušky je zaměřena na speciální cviky, které se pes naučil během speciálního výcviku. Aby pes zkoušku úspěšně absolvoval musí předvést nejméně pět speciálních cviků. (14)

Na konci výcviku každý tým čeká závěrečná zkouška. Po úspěšném složení zkoušky je klientovi pes slavnostně předán. Je to velice radostná, společenská událost, nejen pro psy a nové majitele, ale i pro odborný tým cvičitelů. Doba výcviku je u

každého psa trochu jiná. Záleží na schopnostech psa a nárocích nového majitele. Zpravidla to bývá šest měsíců až dva roky než může být pes předán klientovi. (11)

1.3.4 Legislativa související s problematikou asistenčních psů

Chov psů, a to i asistenčních, musí být v souladu s platnými právními předpisy České republiky. Řadí se sem tyto právní předpisy:

- Listina základních lidských práv a svobod uvedená pod č. 2/1993 Sb.
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění
- Zákon č. 229/2003 Sb., o místních poplatcích, v platném znění
- Zákon č. 149/2004 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, v platném znění
- Zákon č. 166/1999 Sb., veterinární zákon, v platném znění
- Vyhláška č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení
- Vyhláška č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných
- Vyhláška č. 175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční dopravu
- Vyhláška č. 347/2002 Sb., o hygienických požadavcích na prodej potravin a rozsah prodeje podle sortimentu prodávaných potravin
- Další právní předpisy např. vyhlášky ministerstev a obcí (11)

Problematika týkající se pořízení, výcviku a chovu asistenčních psů se dá rozdělit do pěti oblastí, a to:

- financování výcviku
- příspěvky na výživu a veterinární péči
- práva přístupu do veřejných prostor
- používání náhubků a vodítek
- placení místních poplatků. (11)

Financování výcviku – co se týče financování výcviku, v dnešní době stále existuje velký rozdíl mezi výcvikem vodícího psa a ostatních typů pomáhajících psů.

Výcvik vodících psů je z velké části financován státem. Zatímco výcvik asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením státem financován není, neboť na rozdíl od vodících psů, asistenční psi nejsou vyhláškou č. 182/1991 Sb. uznáni jako zdravotní nebo kompenzační pomůcka. Výcvik asistenčního psa pro osobu s tělesným postižením přijde na 150 až 200 tisíc korun. Výcvikové organizace musí náklady na výcvik pokrýt z různých sponzorských darů, příspěvků, výtěžků dalších aktivit, případně z prostředků, získaných v rámci jednorázových grantů či projektů. (25)

Příspěvky na výživu a veterinární péči – i v této oblasti jsou velké rozdíly mezi vodícími psi a ostatními druhy psích pomocníků. Podle vyhlášky č. 182/1991 Sb. může příslušný obecní úřad poskytnout majiteli vodícího psa příspěvek na krmivo a veterinární péči pro tohoto psa, a to ve výši 800 Kč. Veterinární péčí se zde myslí hlavně povinné očkování. Ale na ostatní druhy psů pomocníků se tato vyhláška nevztahuje. Úřady o tom často ví a až dogmaticky se tím řídí. Jedinou možností pro majitele asistenčních psů je, zažádat si o tento příspěvek a po jeho zamítnutí příslušným obecním úřadem se obrátit na Ministerstvo práce a sociálních věcí s žádostí o odstranění tvrdosti zákona v této věci. Bohužel, ale kladné vyřízení žádosti o odstranění tvrdosti zákona není samozřejmostí. (25)

Práva vstupu do veřejných prostor a hromadných dopravních prostředků - v problematice přístupu do veřejných prostor jsou si vodící a asistenční psi rovni. Vyhláška č. 137/2004 Sb. ovšem zatím garantuje vstup pouze do restaurací a jídelen, do provozoven holičství, kadeřnictví, manikúry, pedikúry, kosmetických, masérských, regeneračních nebo rekondičních služeb. Vyhláška uvádí ve třetí části, § 49, odst.1, písmeno h): vstupovat do konzumační části provozovny může pes vodící, doprovázející nevidomou osobu a pes, který je speciálně vycvičený pro doprovod osoby s těžkým zdravotním postižením. Přístup do ostatních veřejných prostor není ani vodícím, ani dalším asistenčním psům garantován žádným zákonem ani vyhláškou. Záleží tedy v každém jednotlivém případě na dohodě s vedením nebo zástupci dotyčné organizace, zda psa pomocníka dovnitř pustí či ne. To se netýká jen nepodstatných veřejných prostor, ale i úřadů, škol, zdravotnických zařízení, atd. (24)

V otázce vstupu pomáhajících psů do hromadných dopravních prostředků jsou tito psi úplně opomíjeni. Vyhláška č. 175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční dopravu §23, odst. 5 říká: Vodícího psa doprovázejícího nevidomou osobu, jakož služebního psa nelze z přepravy vyloučit ani jeho přepravu odmítnout. (23)

Používání vodítek a náhubků – novela zákona na ochranu zvířat proti týrání a zneužívání zvířat z roku 2004 přenesla pravomoci ohledně pravidel pro pohyb psů na veřejném prostranství jednotlivým obcím. Většina obcí sice již dala do svých obecních vyhlášek výjimku pro psy pomocníky z povinného používání vodítka nebo náhubku, ale některé obce tuto úpravu nemají a tím se celá situace hodně komplikuje. To znamená, že v obcích, kde toto místní vyhláška neupravuje, se majitel dopouští přestupku proti obecní vyhlášce. Velký problém je v tom, že neexistuje právní předpis, který by obce mohl donutit k tomu, aby asistenčním psům výjimku poskytli. (29)

Placení místních poplatků – placení místních poplatků je nejspíše jedinou oblastí, kde je problematika vodících a asistenčních psů řešena uspokojivě. Zákonem č. 229/ 2003 Sb., o místních poplatcích, §2, odst.2, bylo doplněno, že od platby je osvobozen držitel psa, kterým je osoba nevidomá, závislá na péči druhé osoby a osoba s těžkým zdravotním postižením, které byly přiznány mimořádné výhody ve třetím stupni podle Zákona o sociálním zabezpečení. Dále také osoby provádějící výcvik psů, určených k pomoci a doprovodu postižených osob, jsou osvobozeny od místních poplatků. (30)

1.4 Poradenská a výcviková centra asistenčních psů v České republice

V současné době se výcvikem asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením zabývají na území České republiky pouze čtyři organizace. Všechny tyto organizace se zabývají osvětovou a poradenskou činností, avšak pouze v regionálním měřítku. Činnost jednotlivých organizací bude popsána na následujících stránkách.

1.4.1 Pomocné tlapky o.p.s.

[/www.pomocnetlapky.cz/](http://www.pomocnetlapky.cz/)

Pomocné tlapky jsou obecně prospěšnou společností založenou v únoru roku 2001, se sídlem ve Starém Plzenci nedaleko Plzně. Tato společnost se zabývá chovem, předvýchovou, výcvikem a předáváním psích pomocníků pro osoby se zdravotním postižením. Od svého založení se tato společnost věnuje také canisterapii. (16)

Působení této organizace je celostátní s cílem pomoci každému jedinci, který se na organizaci obrátí. Cvičí zde mnoho druhů psích pomocníků, a to: vodící psy pro osoby se zrakovým postižením, asistenční psy pro osoby s tělesným postižením, signální psy pro osoby se sluchovým postižením, signální psy pro osoby se záchvatovitými onemocněními. Dále tato organizace vychovává a cvičí canisterapeutické psy pro dětské domovy, speciální školy, ústavy sociální péče, domovy důchodců, penziony pro seniory, nemocnice, sanatoria, hospice či ústavy nápravné výchovy. (16)

Společnost se v neposlední řadě věnuje také osvětové a výchovné činnosti v podobě různých besed a přednášek nejen na školách, ale i při různých akcích osob se zdravotním postižením. Cílem této činnosti je informovat širokou veřejnost o možnosti využití psích pomocníků pro snadnější integraci osob se zdravotním postižením. Další činností této organizace je odborná příprava a vzdělávání chovatelů, cvičitelů a administrativních pracovníků podílejících se na procesu výcviku psích pomocníků. Velmi chvályhodnou činností je i účast na tvorbě zákonných norem týkajících se problematiky pomáhajících psů a snaze o změnu stávajících nevyhovujících právních předpisů. (16)

Od začátku svého působení tato organizace vycvičila a předala již více než 85 asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením svým klientům z nejrůznějších koutů České republiky. V uplynulém roce se organizaci podařilo rozšířit osvětovou činnost do většiny školských zařízení v regionu, mateřskými školami počínaje, přes základní a střední školy až ke školám speciálním. Pod záštitou Pomocných tlapek na konci roku

2008 vznikla další obecně prospěšná společnost jménem Anitera o.p.s., která se zabývá vzděláváním dobrovolníků působících v canisterapii. (16)

1.4.2 Pes pomůže

[/www.pes-pomuze.com/](http://www.pes-pomuze.com/)

Jedná se o občanské sdružení, které bylo zaregistrováno v únoru roku 2001, sídlící v Horažďovicích. Posláním této organizace je, pokud možno co nejvíce, zlepšit kvalitu života osob se zdravotním postižením. Aby bylo dosaženo takto stanoveného cíle zabývá se organizace mnoha činnostmi. (14)

Konkrétně to jsou tyto činnosti: poradenská činnost pro osoby se zdravotním postižením, které projevíly zájem o psa - pomocníka. Dále je to samotný chov, výběr, výchova, speciální výcvik a předání již vycvičeného psa novému majiteli. K tomu samozřejmě patří i prověření vhodnosti budoucího majitele psa. Další činností organizace je zajišťování speciálních postrojů a košilek na psy, úpravu kompenzačních pomůcek či přizpůsobení interiéru obydlí klienta. (14)

Kromě těchto služeb směřovaných přímo k osobám se zdravotním postižením, se tato organizace zabývá také osvětovou činností a propagací myšlenky psích pomocníků mezi širokou veřejností. A s tím souvisí i získávání finančních prostředků na výcvik pomáhajících psů. (14)

Od počátku svého působení se občanskému sdružení Pes pomůže podařilo vychovat, vycvičit a předat více než 70 speciálně vycvičených psů pomocníků. V průběhu minulého roku 2008 se organizaci podařilo navázat spolupráci s velmi významnými sponzory, například s nadací O₂. Dále se organizaci podařilo prezentovat se ve známém pořadu televize Prima Receptář, který uvádí pan Podlaha, který je také sponzorem občanského sdružení Pes pomůže. (14)

1.4.3 Helppes

[/www.helppes.cz/](http://www.helppes.cz/)

Občanské sdružení Helppes sídlící v Praze – Košířích vzniklo v roce 2003. Je členem nejrůznějších mezinárodních organizací zabývajících se psími pomocníky. Jako poslání si tato organizace stanovila integraci osob se zdravotním postižením do společnosti, jejich návrat do aktivního života, začlenění do vzdělávacího a pracovního procesu, zlepšení soběstačnosti a nezávislosti těchto osob, zvýšení jejich sebevědomí a lepší možnosti seberealizace, a to vše za pomoci speciálně vycvičených psů pomocníků. (13)

Tato organizace poskytuje komplexní soubor služeb pro osoby se zdravotním postižením zahrnující tyto činnosti: výchovu a výcvik pomáhajících psů, proškolení klienta pro práci se psem pomocníkem a následný servis a poradenství. Tyto služby poskytuje organizace na základě profesionálního multidisciplinárního týmu, který pracuje jak s klienty, tak se psy. (13)

Své služby organizace poskytuje držitelům průkazů mimořádných výhod podle zákona o sociálním zabezpečení, dále osobám s tělesným postižením, osobám se zrakovým postižením, osobám se sluchovým postižením, osobám trpícím záchvatovitými onemocněními a osobám s kombinovaným postižením. Z uvedených cílových skupin, na které se organizace zaměřuje vyplývá i to, jaké psy pomocníky cvičí. Jsou to především vodící psi pro nevidomé, asistenční psi pro osoby s tělesným postižením, signální psi pro osoby se sluchovým postižením, asistenční signální psi pro osoby trpící záchvatovitými onemocněními a také canisterapeutičtí psi (13)

Občanské sdružení Helppes se také zabývá osvětovou činností, v jejímž rámci pořádá nejrůznější vzdělávací akce a prezentace pro širokou veřejnost. Cílem těchto aktivit je seznámení veřejnosti s nelehkým životem osob se zdravotním postižením, odbourávání předsudků a bariér, navazování kontaktů mezi běžnou společností a handicapovanými. (13)

Za velký úspěch je pokládáno ocenění udělené děkanem Lékařské fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě. Dalším velmi dobře odvedeným kusem práce byla jednání s Ministerstvem práce a sociálních věcí, na jejichž základě se nyní zpracovává analýza problematiky psích pomocníků, která by měla vést k přehodnocení postavení psích pomocníků a následné změně legislativy. V roce 2008 se také podařilo vycvičit 16 psích pomocníků. Od začátku svého působení se tato organizace může pochlubit 113 vycvičenými psi pro klienty z celé České republiky. (13)

1.4.4 Pes pro tebe

[/www.pesprotebe.com/](http://www.pesprotebe.com/)

Jedná se o občanské sdružení sídlící v Praze. Stejně jako všechny výše uvedené organizace i tato se zabývá výchovou a výcvikem psích pomocníků pro osoby se zdravotním postižením. Hlavní činností je speciální výcvik pro osoby se zrakovým postižením, ale mimo to se zde cvičí i asistenční psi pro osoby s tělesným postižením. (15)

Stejně jako všechny předchozí organizace i tato se zabývá osvětovou činností pro širokou veřejnost, a to v podobě různých přednášek, vzdělávacích seminářů a společenských akcí, kde prezentují svou práci. Dále také organizace prodává postroje na psy pomocníky a poskytuje svým klientům poradenství nejen během výcviku a secvičení s novým majitelem, ale i po celou dobu soužití klienta se psem pomocníkem. Během svého působení předala organizace přes třicet speciálně vycvičených psích pomocníků. Z toho pět psů v průběhu loňského roku 2008. (15)

2. Cíl práce a hypotézy

2.1 Cíle práce

- 1) Zjistit stav sociálního poradenství pro osoby s tělesným postižením ve vztahu k asistenčním psům.
- 2) Vytvořit návrh projektu poradenského a výcvikového centra asistenčních psů.

2.2 Hypotézy

- 1) Poradenství pro osoby s tělesným postižením vlastníci asistenčního psa není v ČR doposud realizováno.
- 2) Projekt poradenského a výcvikového centra asistenčních psů doplní stávající síť sociálních služeb.

3. Metodika

V teoretické části jsem uvedla základní informace o sociálním poradenství upraveného zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění. Dále jsem uvedla informace o nestátních neziskových organizacích, jejich právních formách, managementu, marketingu a financování. V teoretické části se také zabývám problematikou asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením. A to: definicí tohoto termínu, výběrem vhodného plemene, výchovou a výcvikem asistenčního psa a legislativou upravující chov psů.

V praktické části diplomové práce jsem tyto informace doplnila o poznatky, které jsem získala pomocí výzkumné činnosti. Nejprve jsem zvolila techniky sběru dat, poté jsem si stanovila výzkumný soubor a provedla kombinovaný výzkum s následným rozborem výsledků a jejich vyhodnocení. Cílem výzkumné činnosti bylo zjistit, jaký je stav sociálního poradenství pro osoby s tělesným postižením ve vztahu k asistenčním psům na území České republiky. Na základě výsledků tohoto výzkumu jsem sestavila návrh projektu poradenského a výcvikového centra asistenčních psů, který by měl doplnit síť služeb stávajících organizací zabývajících se výcvikem asistenčních psů.

3.1 Metody výzkumu

Pro tuto práci jsem zvolila metodu analýzy dokumentů – techniku sekundární analýzy dat a metodu dotazování – techniku dotazník a techniku anketa. (4)

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

V diplomové práci jsem si stanovila dva výzkumné soubory. Prvním souborem jsou osoby s tělesným postižením. A druhým souborem jsou organizace poskytující sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, osobám s tělesným postižením.

3.3 Metodický postup

Výzkum jsem realizovala v době od ledna do července roku 2009.

Nejprve byl sestaven dotazník pro osoby s tělesným postižením, který se skládá ze tří částí. V první části jsou pouze demografické údaje. Druhá část je určena pro osoby s tělesným postižením, které již asistenčního psa vlastní a třetí část dotazníku je určena pro osoby s tělesným postižením, které asistenčního psa ve svém vlastnictví nemají. Poté byla sestavena anketa pro organizace poskytující sociální služby osobám s tělesným postižením.

V lednu 2009 jsem podle cílové skupiny (osoby s tělesným postižením) vybrala z registru poskytovatelů sociálních služeb, vedeného Ministerstvem práce a sociálních věcí, šest set čtyřicet dva organizací. Tyto organizace jsem pomocí elektronické pošty požádala o spolupráci v podobě rozšíření mého dotazníku mezi klienty organizace, kteří mají tělesné postižení a vyplnění krátké ankety pro tyto organizace. Tento postup jsem zvolila, protože ochrana dat a osobních údajů mi nedovoluje žádat od organizací kontakty na jejich klienty.

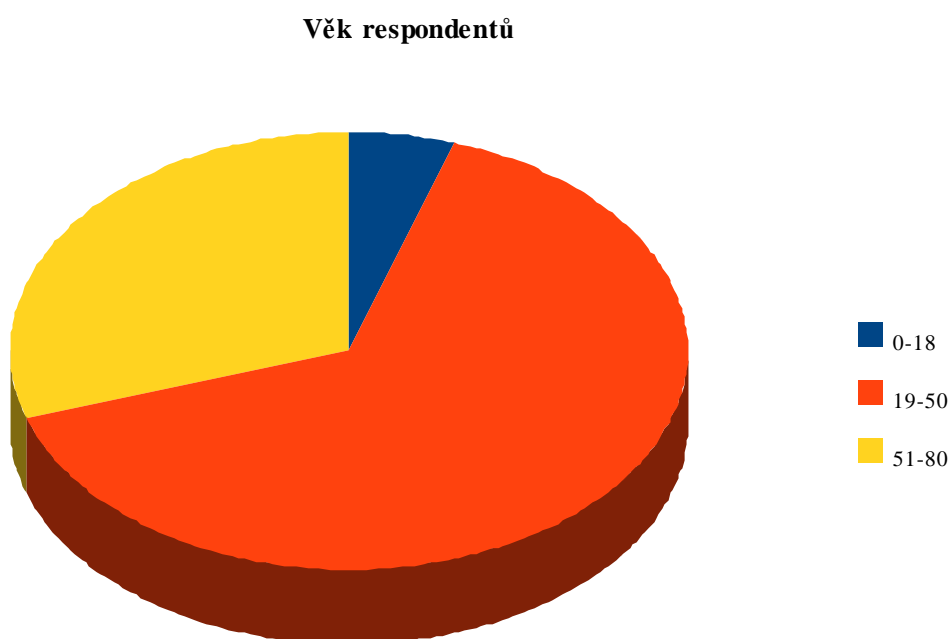
Z výše uvedených šesti set čtyřiceti dvou organizací kladně reagovalo pouze dvacet šest organizací, které přislíbily rozšíření mého dotazníku mezi klienty a vyplnění ankety. To jsou pouhá čtyři procenta oslovených organizací. Na začátku února byl spolupracujícím organizacím zaslán dotazník pro osoby s tělesným postižením, aby jej mohly rozšířit mezi klienty. Do konce května měli klienti těchto organizací čas na vyplnění dotazníku a zaslání zpět. Vyplněných dotazníků se vrátilo pouze dvacet. V červenci byla spolupracujícím organizacím ještě zaslána doplňující anketa. Na její vyplnění měli organizace čtrnáct dní. Vrátilo se jich pouze deset.

4. Výsledky

4.1 Výsledky dotazníku pro osoby s tělesným postižením

Demografické údaje o respondentech

Graf 1

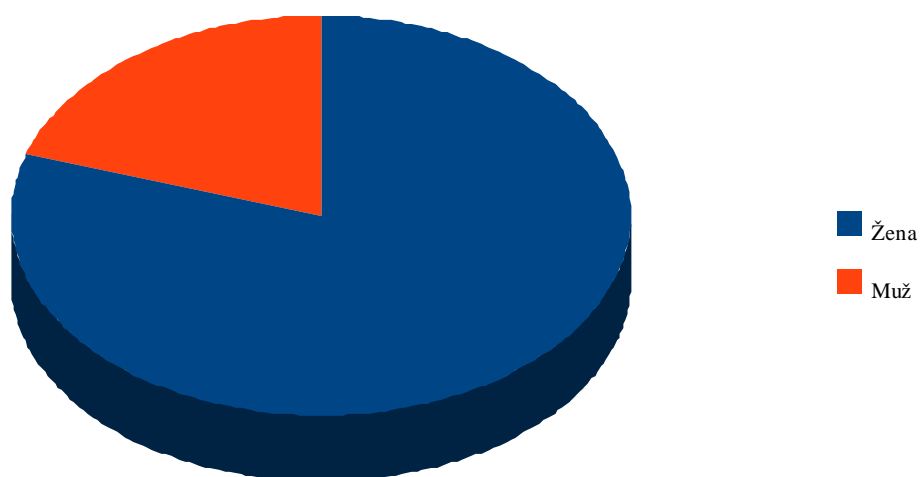

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že nejvíce zastoupenou věkovou skupinou mezi respondenty byli lidé ve věku od 19 do 50 let. Druhou nejpočetnější skupinou byli lidé ve věku od 51 do 80 let. Nejméně bylo respondentů ve věku do 18 let.

Graf 2

Pohlaví respondentů

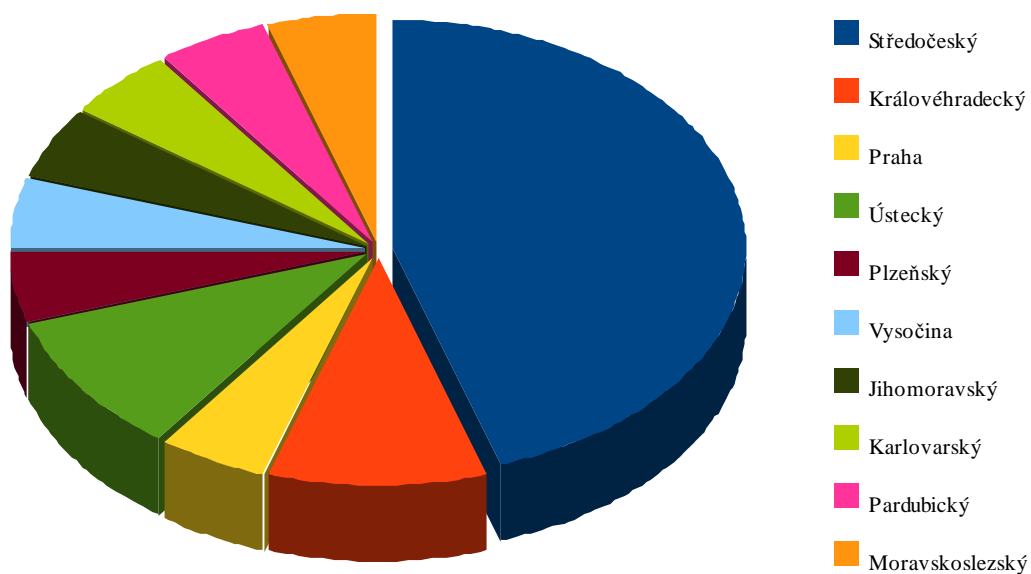

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu je velmi dobře patrné, že mezi respondenty byl větší počet žen než mužů. A to více než tři čtvrtiny.

Graf 3

Kraj trvalého pobytu respondentů

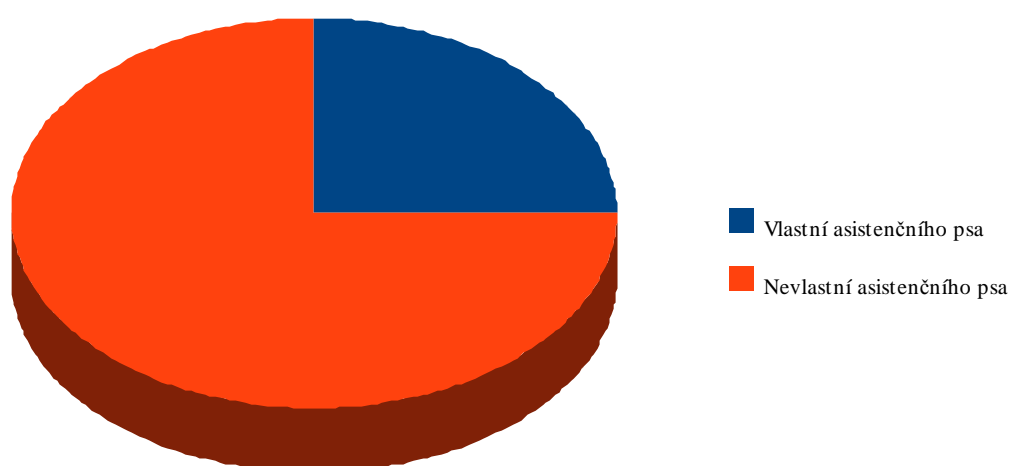

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že nejvíce respondentů má trvalé bydliště ve Středočeském kraji. Většina ostatních krajů je zastoupena jen minimálně, nebo vůbec.

Graf 4

Vlastnictví asistenčního psa

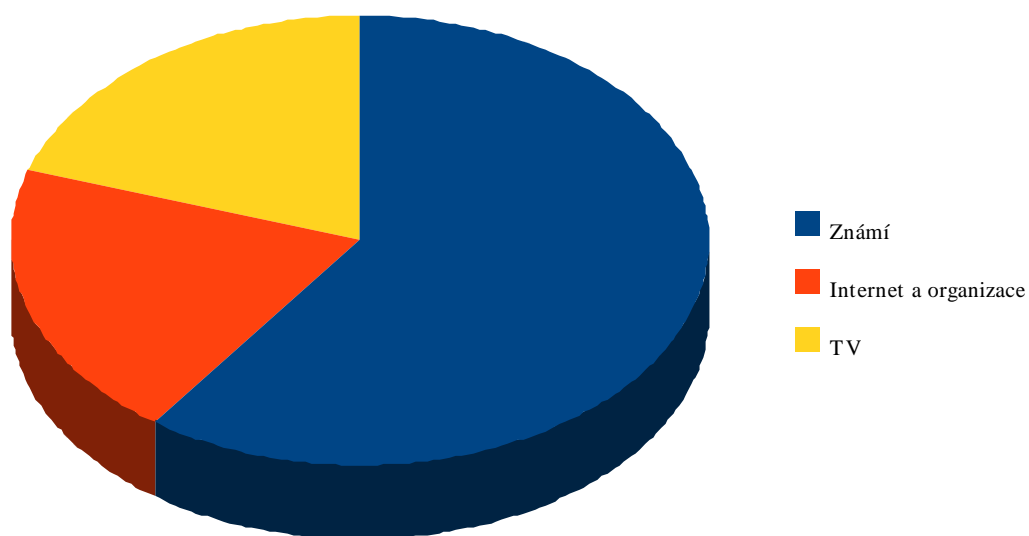
Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že většina respondentů asistenčního psa pro osoby s tělesným postižením nevlastní. Jen necelá čtvrtina respondentů je vlastníkem asistenčního psa pro osoby s tělesným postižením.

Výsledky části A – pro osoby vlastníci asistenčního psa

Graf 5

Jak jste se dozvěděli o možnosti využití asistenčního psa?

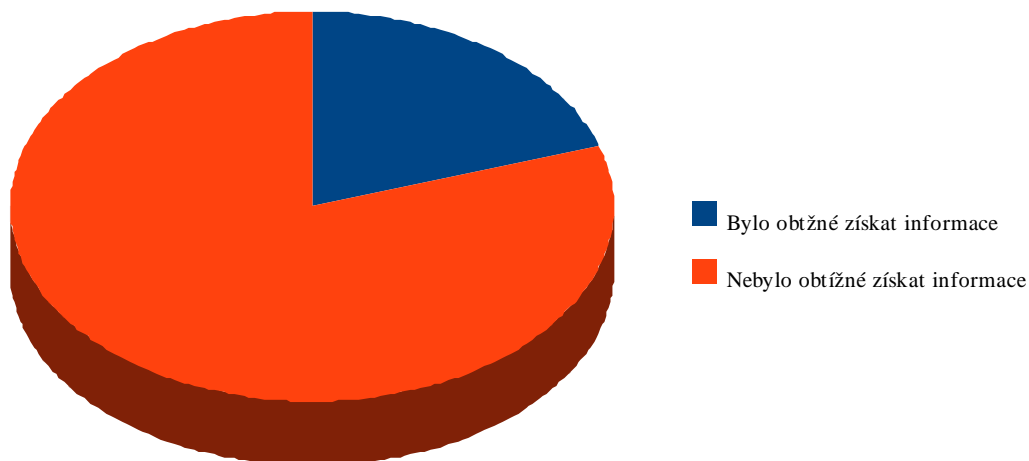

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že většina osob vlastnících asistenčního psa pro osoby s tělesným postižením se o této možnosti dozvěděla od svých známých. Menší počet těchto osob se o této možnosti dozvědělo od samotné organizace, z internetu či televize.

Graf 6

Bylo obtížné získat informace o asistenčních psech?

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že pro většinu majitelů asistenčních psů nebylo obtížné získat potřebné informace o asistenčních psech. Jen pro malou část respondentů bylo obtížné informace získat.

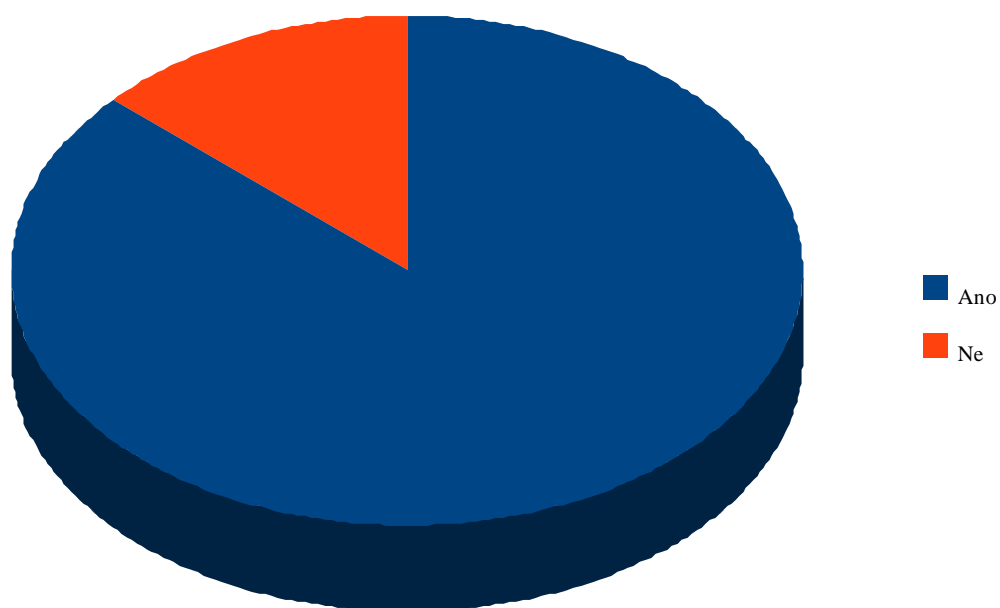
Dále z výsledků dotazníku vyplývá, že všichni dotázaní vlastníci asistenčního psa mají svého prvního psího pomocníka. Tito lidé vlastní psa po dobu od půl roku do pěti let. Všem těmto klientům zajistili finanční prostředky na výcvik psa samotné výcvikové organizace. Všem klientům výcviková organizace poskytovala poradenství v průběhu výcviku a jen v jednom případě v poskytování nepokračovala po předání asistenčního psa klientovi. Většina klientů, kteří vlastní asistenčního psa, považuje informace o asistenčních psech za dostačující a nepotřebuje je doplňovat.

Zdroj: Vlastní výzkum

Výsledky části B – pro osoby bez asistenčního psa

Graf 7

Víte co je asistenční pes?

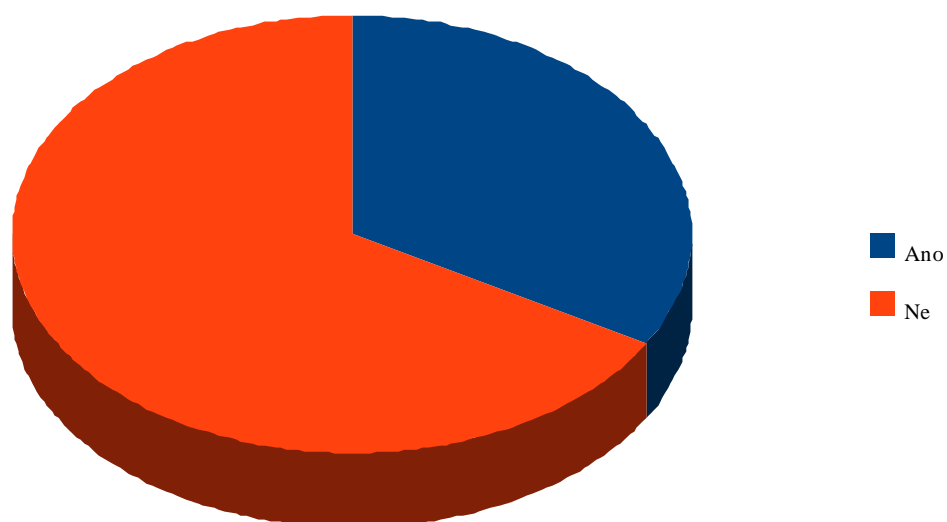

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že většina dotázaných osob s tělesným postižením ví co je asistenční pes a komu slouží. Jen málo respondentů nevědělo co je asistenční pes pro osoby s tělesným postižením.

Graf 8

Víte kam se obrátit v případě zájmu o asistenčního psa?

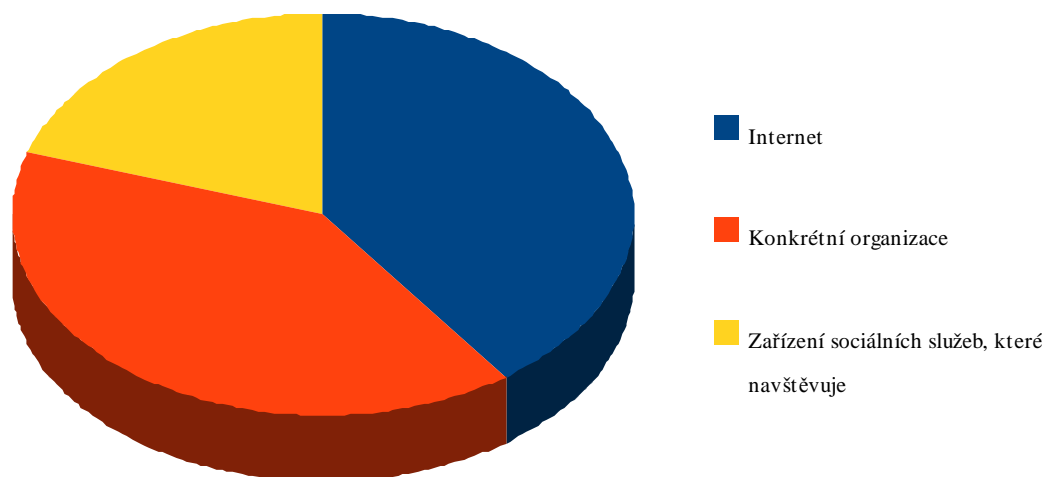

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že většina dotázaných osob s tělesným postižením neví, kam se má obrátit v případě zájmu o asistenčního psa pro osoby s tělesným postižením. Asi jen třetina dotázaných ví, kam se obrátit v případě zájmu o asistenčního psa pro osoby s tělesným postižením.

Graf 9

Pokud ano uveďte kam.

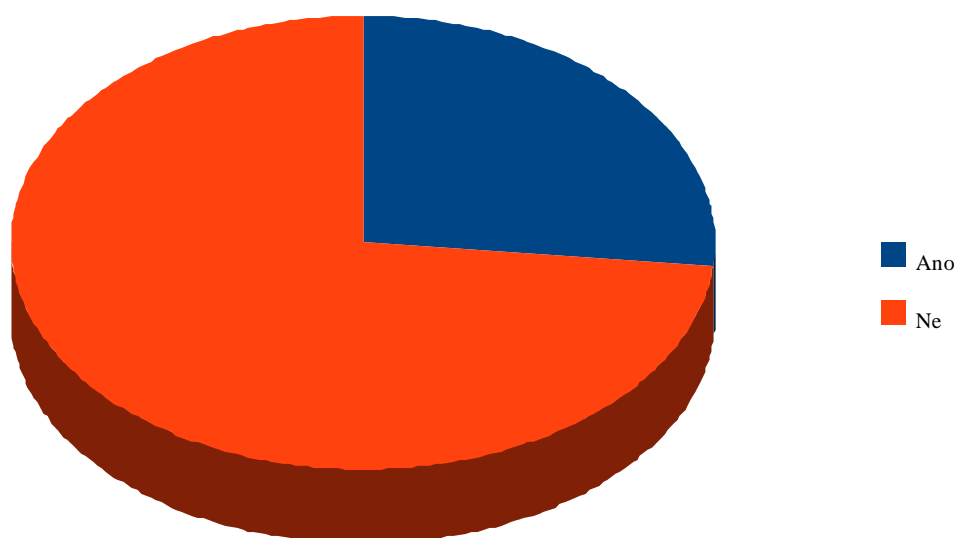

Zdroj: Vlastní výzkum

Respondenti, kteří na předchozí otázku odpověděli, že ví, kam se obrátit v případě zájmu o asistenčního psa nejčastěji uvádějí, že by informace vyhledali na internetu. Další velká skupina respondentů by se obrátila na konkrétní organizaci, zabývající se výcvikem asistenčních psů. Poslední menší skupina respondentů by se obrátila na zařízení sociálních služeb, které navštěvují.

Graf 10

Znáte nějaké organizace zabývající se výcvikem asistenčních psů?

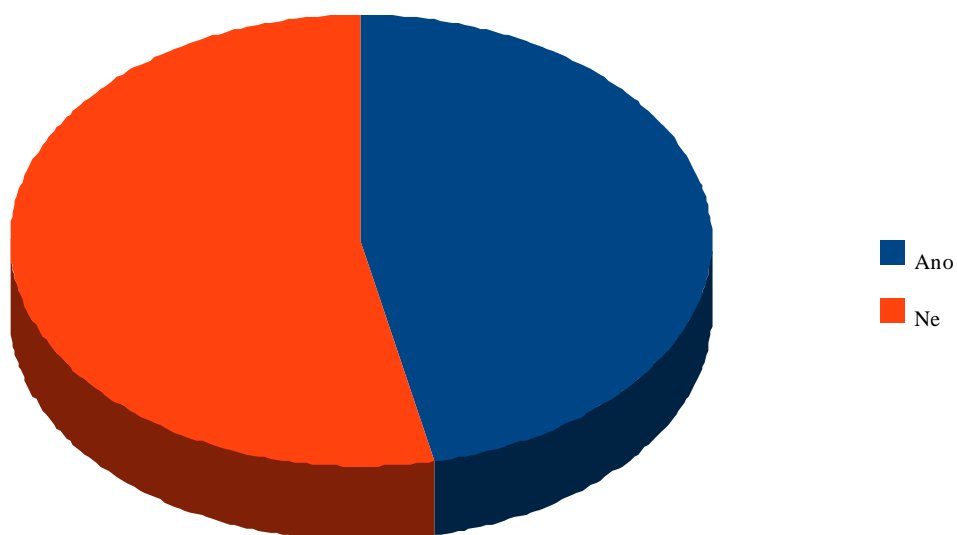

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že většina dotázaných osob s tělesným postižením, které nevlastní asistenčního psa, nezná organizace zabývající se výcvikem asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením.

Graf 11

Máte nějaké informace ohledně asistenčního psa?

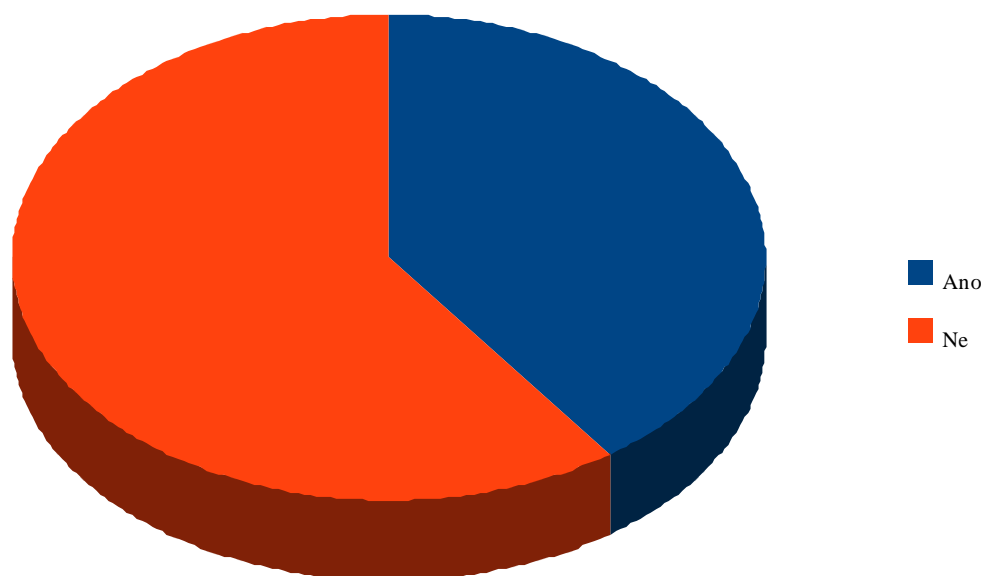

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že nadpoloviční většina respondentů nemá informace o problematice asistenčních psů. Avšak je i dost respondentů, kteří nějaké informace mají.

Graf 12

Pokud by jste měli možnost, pořídili by jste si asistenčního psa?

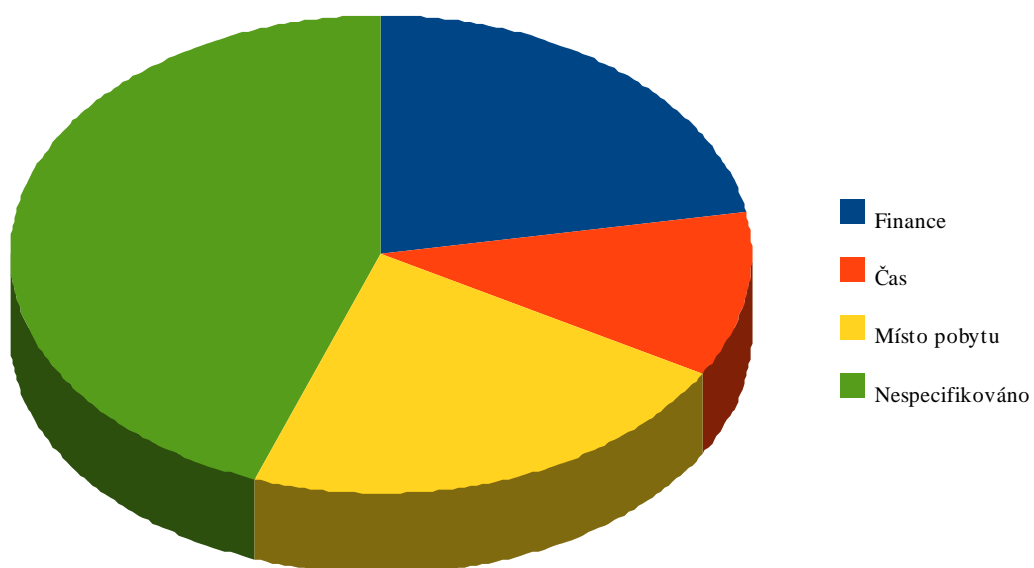

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že nadpoloviční většina respondentů by neměla zájem o pořízení asistenčního psa. Avšak přibližně třetina dotázaných by zájem o asistenčního psa měla.

Graf 13

Důvod neřízení si asistenčního psa

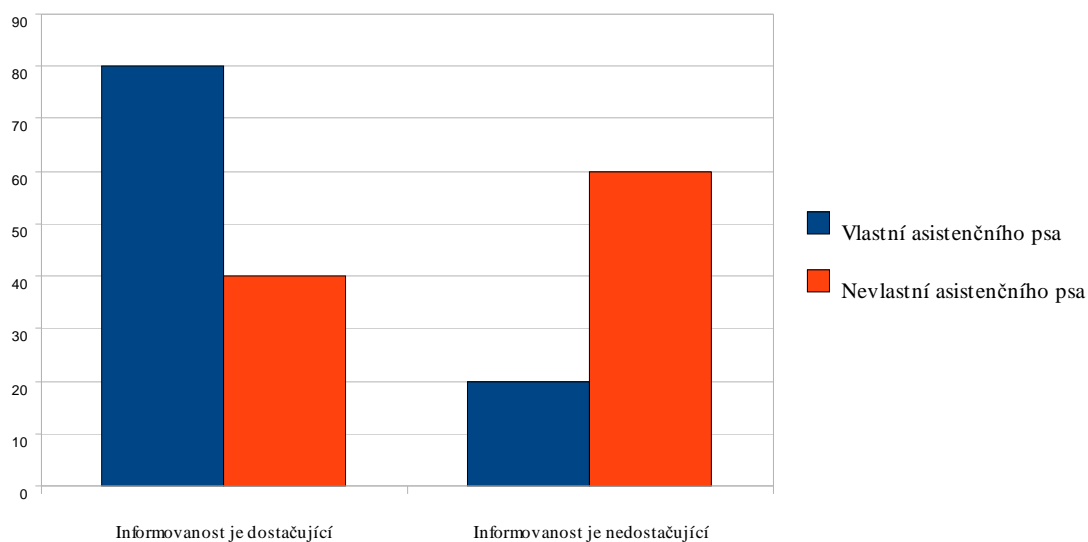

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že větší část respondentů nspecifikovala důvod, proč by si asistenčního psa nepořídila. Avšak nejčastějšími důvody pro nepořízení si asistenčního psa jsou: nedostatek financí, nevhodné místo pobytu a nedostatek času.

Graf 14

Porovnání informovanosti osob, které asistenčního psa vlastní a osob, které asistenčního psa nevlastní.

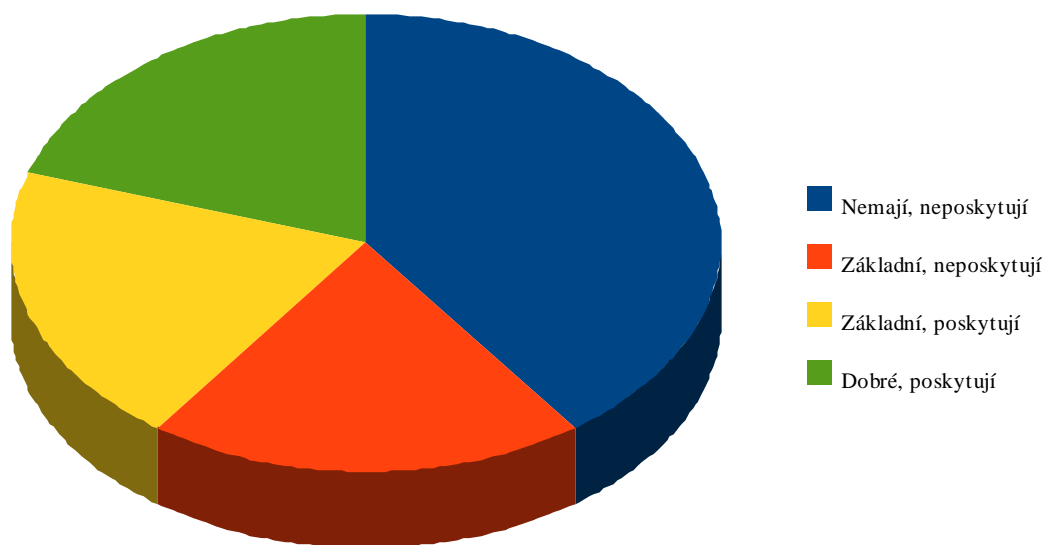
Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že lidé, kteří asistenčního psa vlastní většinou mají dostatek informací ohledně této problematiky. Avšak u osob, které asistenčního psa nevlastní je tomu opačně, většina těchto lidí nemá dostatečné informace ohledně asistenčních psů.

4.2 Výsledky ankety pro organizace poskytující sociální služby osobám s tělesným postižením

Graf 15

Jaké informace o asistenčních psech poskytujete?

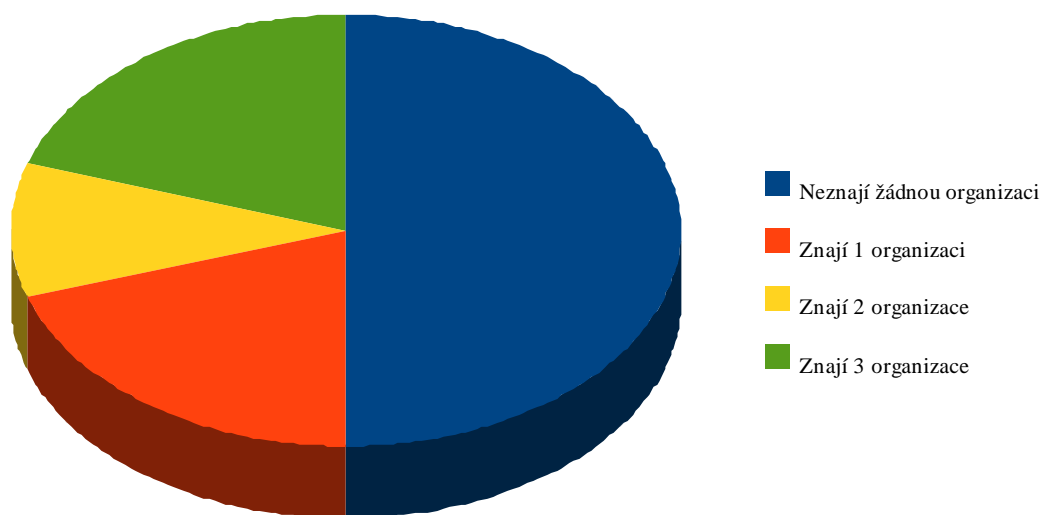

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že velká část organizací poskytujících sociální služby osobám s tělesným postižením nemá žádné informace o asistenčních psech a tudíž je ani neposkytuje. Menší část organizací informace má, ale přesto je neposkytuje svým klientům. Další část organizací má informace základní nebo dobré a tyto informace poskytuje i svým klientům.

Graf 16

Znáte nějaké organizace zabývající se výcvikem asistenčních psů?

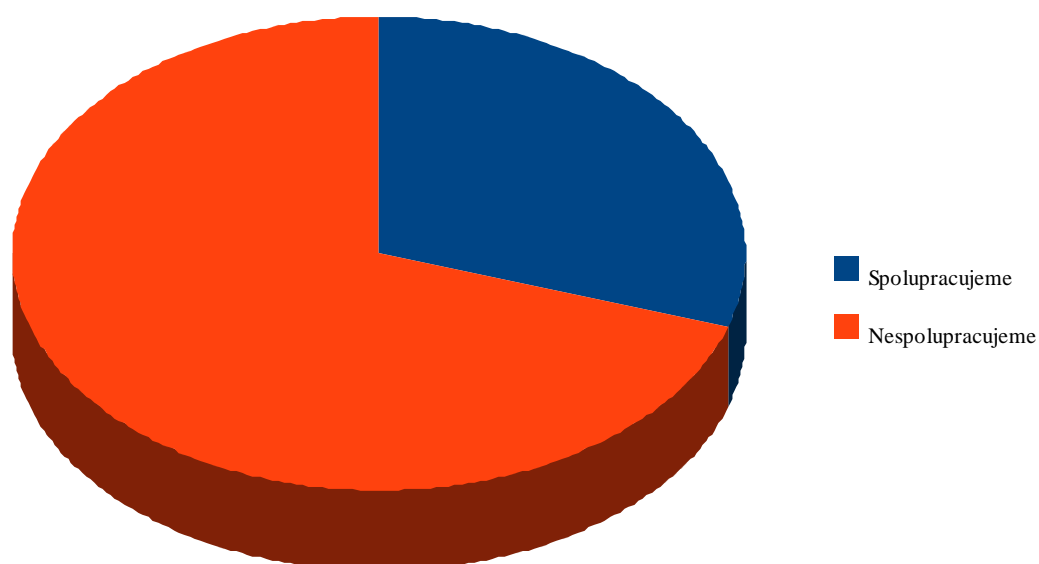

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že polovina organizací poskytujících sociální služby osobám s tělesným postižením, nezná organizace zabývající se výcvikem asistenčních psů. Druhá polovina organizací poskytujících sociální služby zná jednu nebo více organizací zabývajících se výcvikem asistenčních psů.

Graf 17

Spolupracujete s organizacemi zabývajícími se výcvikem těchto psů?

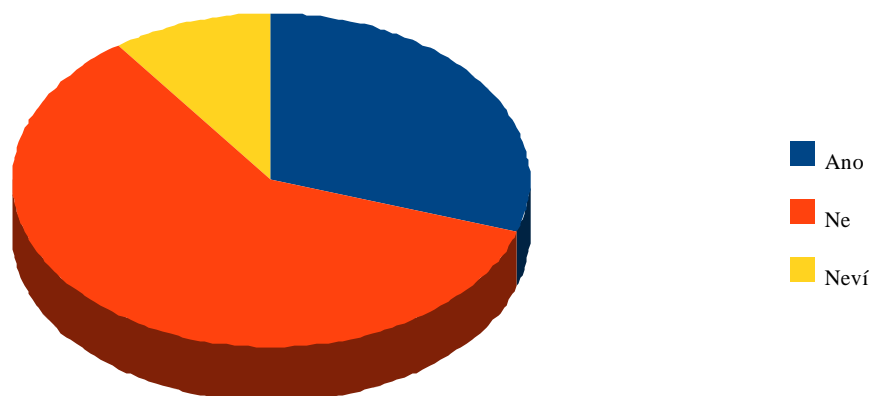

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že většina poskytovatelů sociálních služeb se zaměřením na osoby s tělesným postižením, i když organizace cvičící asistenční psy znají, ale přesto s nimi nespolupracují. Jen malá část poskytovatelů sociálních služeb s některou organizací cvičící asistenční psy spolupracuje.

Graf 18

Myslíte si, že by klienti Vaší organizace uvítali poradenské a výcvikové centrum zabývající se asistenčními psy?

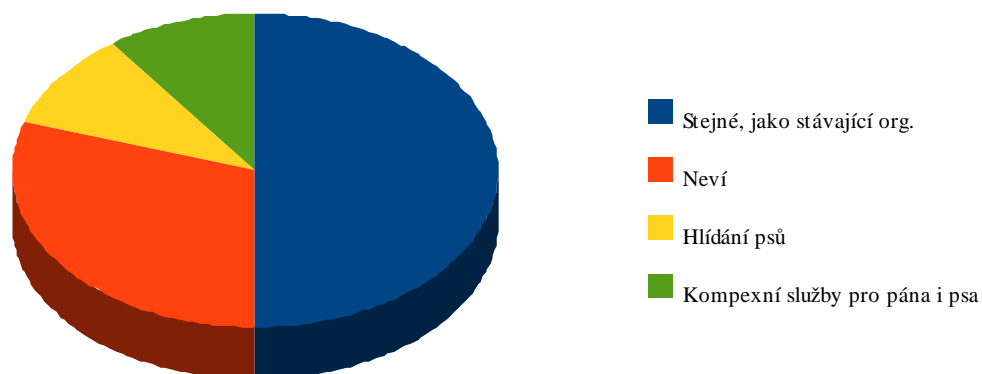

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že většina dotázaných poskytovatelů sociální služeb pro osoby s tělesným postižením, si myslí, že klienti by neuvítali poradenské a výcvikové centrum asistenčních psů. Jen malá část se domnívá, že ano a nebo neví.

Graf 19

Jaké služby by podle Vás mělo poradenské a výcvikové centrum asistenčních psů poskytovat?

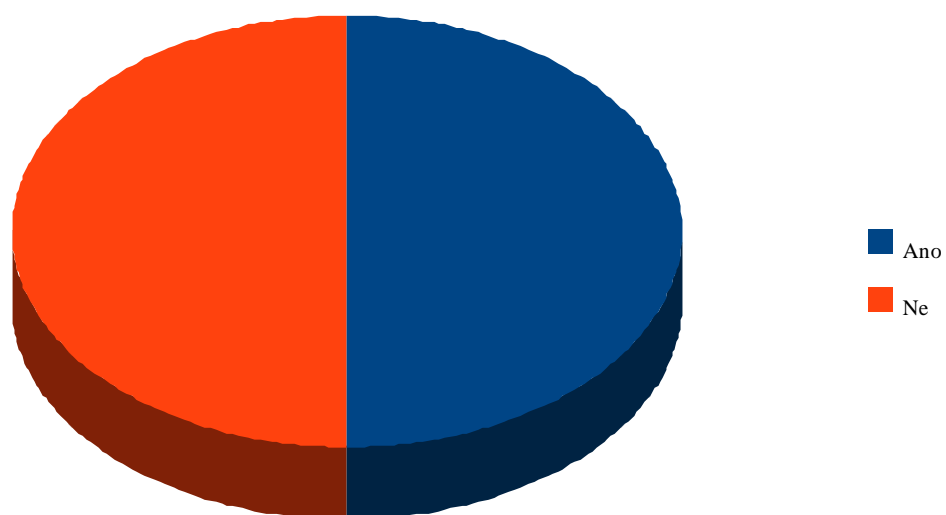

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že se většina dotázaných poskytovatelů sociálních služeb pro osoby s tělesným postižením, domnívá, že služby poskytované poradenským a výcvikovým centrem by měly být stejné jako u stávajících organizací zabývajících se výcvikem asistenčních psů.

Graf 20

Měli byste zájem s takovým centrem spolupracovat?

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto grafu vyplývá, že přesně polovina dotázaných poskytovatelů sociálních služeb pro osoby s tělesným postižením, by měla zájem o spolupráci s takovým centrem. Druhá polovina dotázaných poskytovatelů zájem neprojevila.

5. Návrh projektu poradenského a výcvikového centra asistenčních psů

Tento návrh projektu poradenského a výcvikového centra asistenčních psů by měl doplnit služby stávajících organizací věnujících se problematice asistenčních psů. Na rozdíl od ostatních organizací, které popisují v teoretické části na straně třicet až třicet tři, by se toto centrum zabývalo výhradně asistenčními psy pro osoby s tělesným postižením, neboť žádné takové doposud v České republice neexistuje. Toto centrum by zajišťovalo moderní komplexní péči o klienta vedoucí ke zkvalitnění jeho života.

Vzhledem k tomu, že v České republice je přibližně tři sta tisíc osob s tělesným postižením a organizace, které se zabývají výcvikem asistenčních psů pouze čtyři a ročně vycvičí přibližně dvacet pět asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením, je zřejmé, že nemohou pokrýt veškerou poptávku klientů.

Posláním tohoto centra by bylo přispět ke zlepšení kvality života osob s tělesným postižením, a to za pomoci asistenčních psů. Dále by se toto centrum chtělo zasadit o lepší informovanost veřejnosti o problematice asistenčních psů a také zlepšit úroveň sociálního poradenství v této oblasti.

Cílová skupina

Stěžejní cílovou skupinou tohoto poradenského a výcvikového centra by byly osoby s tělesným postižením žijící na území České republiky. Další skupinou by byly organizace, které jsou registrovanými poskytovateli sociálních služeb pro osoby s tělesným postižením a poslední cílovou skupinou by byla široká veřejnost.

Nabízené služby:

- Odborné sociální poradenství zaměřené na problematiku asistenčních psů
- Speciální výcvik asistenčních psů
- Osvětová činnost, zaměřená na dvě cílové skupiny, a to:
 - poskytovatele sociálních služeb
 - širokou veřejnost

Odborné sociální poradenství

Služba odborného sociálního poradenství bude poskytována osobám s tělesným postižením a jejich rodinám. Bude se jednat o odborné poradenství v problematice asistenčních psů. Hlavním úkolem bude poskytnout klientům všechny potřebné informace před pořízením asistenčního psa. To znamená, jak získat asistenčního psa, jak je tato problematika upravena legislativou České republiky, kde a jakým způsobem získat peníze na výcvik psa, atd. Samozřejmě pokračovat ve spolupráci s klientem také během výcviku jeho psa a i po převzetí asistenčního psa.

Aby byla tato služba co nejkvalitnější a snadno dostupná všem klientům bude zapotřebí využít moderních komunikačních technologií. Služba by byla poskytována v několika podobách. Osobní poradenství, v případě, že se klient dostaví přímo do centra v jeho otevírací době. Dále telefonicky, na telefonním čísle zřízeném pro tento účel, fungujícím během otevírací doby centra. A také v internetové poradně na webových stránkách organizace. Další možností by bylo využití metody e-learningu. Toto poradenství bude zajišťováno kvalifikovaným sociálním pracovníkem, tak jak si to žádá zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění. Odborné sociální poradenství bude základní činností tohoto poradenského a výcvikového centra asistenčních psů.

Speciální výcvik asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením

Tato služba bude zajišťovat vlastní speciální výcvik asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením, tak jak je popsán v teoretické části této práce. Bude zapotřebí navázat spolupráci s chovateli psů kvůli nákupu štěňat, popřípadě v budoucnu založit vlastní chovnou stanici. Dále se bude muset navázat spolupráce s tzv. adoptivními rodinami pro předvýchovu psů. Vhodné by také bylo spolupracovat se stávajícími organizacemi, které se výcvikem asistenčních psů zabývají. V rámci speciálního výcviku se budou psi učit potřebné dovednosti a sevíčovat se se svými budoucími pány. Společně by na konci výcviku vykonávali závěrečnou zkoušku. Tento speciální výcvik by zajišťovali dva kvalifikovaní cvičitelé psů.

Osvětová činnost

Tato činnost by byla zaměřena na dvě cílové skupiny, a to: poskytovatele sociálních služeb pro osoby s tělesným postižením a širokou veřejnost. Pro poskytovatele sociálních služeb bude realizována v podobě přednášek a konzultací. Osvěta u široké veřejnosti bude realizována v podobě interaktivních přednášek na školách, ukázky práce asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením na veřejných místech jako jsou obchodní centra, různé společenské akce, atd. Tuto činnost organizace by zajišťovali proškolení dobrovolníci z řad studentů humanitních oborů.

Právní rámec návrhu projektu

Pro realizaci takového projektu je také zapotřebí stanovit právní formu poradenského a výcvikového centra. V současné době jsou možné pouze dvě varianty, a to občanské sdružení nebo obecně prospěšná společnost. Porovnání těchto dvou forem je v následující tabulce a dalším textu.

	Občanské sdružení	Obecně prospěšná společnost
Definice	Sdružení fyzických a právnických osob, které vzniká za účelem realizace společného zájmu. Typickým znakem je členská základna.	Subjekt poskytující obecně prospěšné služby všem za stejných podmínek. Zisk nemůže být přerозdělován mezi zakladatele nebo zaměstnance, používá se na financování dalších aktivit společnosti.
Registrace	Ministerstvo vnitra ČR na základě předložení dvou stejnopisů stanov a návrhu na registraci.	Krajský soud (podle sídla společnosti) v rejstříku obecně prospěšných společností po předložení návrhu na zápis s těmito přílohami: zakládací smlouva, čestná prohlášení členů správní rady, dozorčí rady, výpisy z trestního rejstříku členů správní rady, dozorčí rady, ověřené podpisové vzory osob

		oprávněných jednat jménem společnosti, doklad o splnění podmínek pro výkon činnosti, doklad o oprávnění k umístění sídla, prohlášení správce vkladu zakladatelů, je-li vklad vkládán.
Zakládací dokument	Stanovy musí obsahovat mj. tyto údaje: název sdružení, sídlo, cíl činnosti, orgány sdružení, jejich volba a fungování, podmínky vzniku členství, práva a povinnosti členů, zásady hospodaření, a další.	Zakládací listina musí uvádět tyto údaje: zakladatele, název a sídlo společnosti, druh poskytovaných služeb, podmínky poskytování služeb, doba, na kterou se zakládá, identifikace členů správní a dozorčí rady (je-li zřízena), způsob jednání správní rady, majetkový vklad zakladatelů (je-li vkládán), způsob zveřejnění výroční zprávy.
Organizační dokument	Stanovy	Statut
Orgány	Podle stanov. Nejvyšším orgánem je valná hromada (členská schůze), mezi valnými hromadami řídí chod organizace výbor (rada, předsednictvo apod.) obvykle v čele s předsedou.	Správní rada, dozorčí rada nebo revizor a ředitel.
Zánik	Dobrovolným rozpuštěním nebo sloučením s jiným sdružením, pravomocným rozhodnutím MV ČR o rozpuštění	Uplynutím doby, na kterou byla založena, dosažením účelu, pro který byla založena, rozhodnutím správní rady o zrušení, sloučením, splynutím nebo rozdělením, rozhodnutím soudu o zrušení, prohlášením konkurzu
Minimální vklad	Není povinnost vkladu	Není povinnost vkladu
Podnikatelské aktivity	Nesmí být hlavním cílem sdružení, pouze prostředkem k dosažení tohoto cíle. Pokud aktivita naplňuje podmínky živnostenského zákona, je nutné získat živnostenské oprávnění.	Může být realizována doplňková činnost, kterou je dosaženo účinnější využití majetku a není ohrožena kvalita, rozsah a dostupnost obecně prospěšných služeb.

Účetnictví	(Podvojně) účetnictví.	(Podvojně) účetnictví.
Jiné povinnosti		Audit musí být proveden, pokud: nebyla zřízena dozorčí rada nebo výše čistého obratu přesáhla 10 mil. Kč nebo příspěvky z veřejných rozpočtů dosáhly výše nejméně 1 mil. Kč. Výroční zpráva musí být vydána do 30. června následujícího roku.
Právní úprava	Zákon č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů	Zákon č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech

Zdroj tabulky: <http://neziskovky.cz/cz/fakta/neziskovy-sektor-v-cr/typy/19.html>

Hlavní rozdíly mezi občanským sdružením a obecně prospěšnou společností jsou: účel vzniku (u OPS obecná prospěšnost, u OS prosazování zájmů svých členů, jakkoli samy o sobě mohou být také obecně prospěšné); způsob vzniku (OPS vzniká dnem zápisu do rejstříku obecně prospěšných společností vedeného rejstříkovým soudem, kdežto OS vzniká registrací MV. To, že vznik OS je běžně otázkou cca dvou týdnů, zatímco zápis OPS trvá měsíce, je při zakládání neziskovky dobré vědět).

Dále se OPS vznikem osamostatňuje od svých zakladatelů. V případě OS toto neplatí, zakladatelé jsou většinou (jakkoli nemusí být) zastoupeni ve volených orgánech sdružení; rozdílná organizační struktura (orgány OPS jsou vždy správní rada nezávislá na zakladatelích, nepovinně ředitel a v zákonem stanovených případech dozorčí rada, u OS je možné orgány navolit a pojmenovat v souladu se stanovami, běžně bývá statutárním a zároveň výkonným orgánem předseda a vrcholným orgánem členská schůze nebo valné shromáždění). S tím souvisí i počet členů (u OS může jít o stovky v případě zájmových aktivit, např. sportovní klub, OPS jako organizace s hierarchickou strukturou včetně zaměstnanců členy nemá); počet zakladatelů organizace (u OPS postačí jeden subjekt – fyzická nebo právnická osoba, OS musí založit nejméně tři zakladatelé, z nichž alespoň jeden je starší 18 let)

Ve vedení účetnictví jsou také rozdíly: (u OPS podvojně vždy, pokud provozuje doplňkovou činnost nebo jejíž celkové příjmy (výnosy) v předchozím roce dosáhly tři miliony Kč nebo je-li příjemcem státních dotací, OS musí vést podvojně účetnictví

tehdy, pokud podniká nebo pokud jeho celkové příjmy ze všech činností (tedy i z činnosti hlavní) v předchozím roce dosáhly tři miliony Kč, což bude v praxi spíše výjimkou; postavení v řízeních podle zvláštních zákonů (pokud občan zjistí, že mu státní úředníci chtějí za domem postavit dálnici, o niž nestojí, pak by rozhodně neměl spoléhat na to, že je zaměstnanec OPS, která se podílí na ochraně přírody, ale urychleně vyhledat či sám založit příslušné OS jako právní formu občanské iniciativy, neboť zákony na ochranu životního prostředí mu přiznávají právo účastníka příslušných správních řízení.)

Aktuality v právní úpravě

Na začátku roku 2009 schválila vláda ČR koncepci rozvoje neziskového sektoru. Také vzal vládní kabinet na vědomí teze věcného záměru zákona o veřejně prospěšných organizacích. Zákon má zvýšit společenskou prestiž organizací pracujících ve veřejném zájmu, a to zejména zlepšením podmínek jejich financování. Tento zákon definuje veřejně prospěšnou organizaci a sjednocuje pravidla a podmínky, za kterých jsou poskytovány veřejné finanční prostředky.

Na tvorbě tohoto zákona se již více než rok podílí tým odborníků na právo, zástupci některých ministerstev a zástupci nestátních neziskových organizací. Zákon má zajistit společenskou kontrolu a vysoký stupeň transparentnosti hospodaření organizací, jejichž činnost je zajišťována z veřejných zdrojů. Klíčovou podmínkou pro získání statutu veřejně prospěšné organizace je *neziskovost*, rozhodující je také náplň činnosti organizace, a to především v oblasti kultury, školství, vzdělávání, zdravotnictví a sociálních služeb.

Znaky veřejné prospěšnosti budou moci vykazovat všechny typy právnických osob. Veřejně prospěšná společnost bude muset zveřejnit statutární dokumenty, účetní uzávěrky včetně přílohy se zprávou auditora a výroční zprávy s předepsaným obsahem. Zákon zavede přísné sankce včetně odpovědnosti statutárních orgánů za porušení podmínek.

Dne 27.7.2009 vláda ČR schválila na svém jednání novelu zákona o obecně prospěšných společnostech. Zpracování novely tohoto zákona si vyžádala především

potřeba aplikační praxe. Také tato novela souvisí s návrhem zákona o veřejně prospěšných organizacích, který předpokládá, že obecně prospěšné společnosti budou do budoucna nahrazeny „ústavy“ a zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech bude zrušen. Již existující obecně prospěšné společnosti se však i nadále budou řídit zrušeným zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, a proto je třeba tento právní předpis novelizovat tak, aby vhodněji upravoval práva a povinnosti tisíce sedmi set v současné době zapsaných obecně prospěšných společností, protože po jeho zrušení již tato možnost nebude.

Hlavními změnami, které tento vládní návrh zákona přináší, je například změna v osobě statutárního orgánu, kterým již nebude správní rada, ale ředitel společnosti. Dále se posiluje úloha zakladatele společnosti jako orgánu, který ji nejen zakládá a zakotvuje řadu podmínek a pravidel do zakládající listiny, ale činí a schvaluje zásadní rozhodnutí o osudu společnosti i v průběhu její existence. Smyslem těchto změn je efektivnější a transparentnější chování těchto neziskových subjektů při poskytování veřejně prospěšných služeb.

Aby toto centrum mohlo svým klientům poskytovat odborné sociální poradenství podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, je nezbytné, aby bylo registrovaným poskytovatelem sociálních služeb. Registraci provádí místně příslušný krajský úřad na základě podané žádosti o registraci a po splnění všech zákonných podmínek. Formuláře a všechny potřebné informace pro registraci poskytovatele sociálních služeb jsou k dispozici na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí na adrese: <http://formulare.mpsv.cz/oksluzby-registr/cs/welcome>.

Název a logo organizace

Velmi důležité jsou také název a logo organizace. V případě tohoto návrhu by název mohl znít: „ASI-PES“, kdy již z názvu vyplývá, čím se tato organizace zabývá. Název je krátký a snadno zapamatovatelný.

Logo je důležitá součást komunikace organizace s okolím. Jak s potenciálními klienty, tak subjekty, se kterými organizace spolupracuje. K tomuto návrhu projektu by se hodilo logo, které bude obsahovat psa a název organizace. Následuje návrh loga.

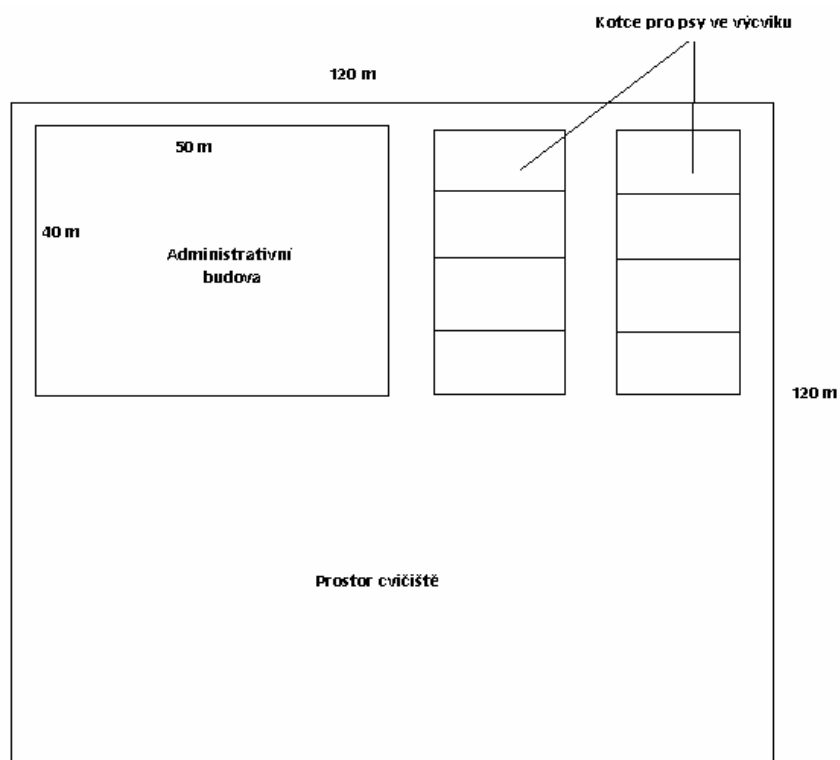
Zdroj obrázku: <http://www.helppes.cz/kontakty.php>

Prostory poradenského a výcvikového centra asistenčních psů

Pro realizaci takového centra by bylo potřeba plochy o výměře 14 400 m², aby se tam dala vybudovat administrativní budova, kotce pro psy ve speciálním výcviku a samozřejmě ještě dostatečný prostor pro cvičení psů tedy cvičiště. Vhodné by byly prostory v klidném prostředí, avšak nedaleko většího města. A to z důvodu potřeby naučit psy přepravě v prostředcích městské hromadné dopravy, pohybu na rušných ulicích a ve velkých nákupních centrech atd.

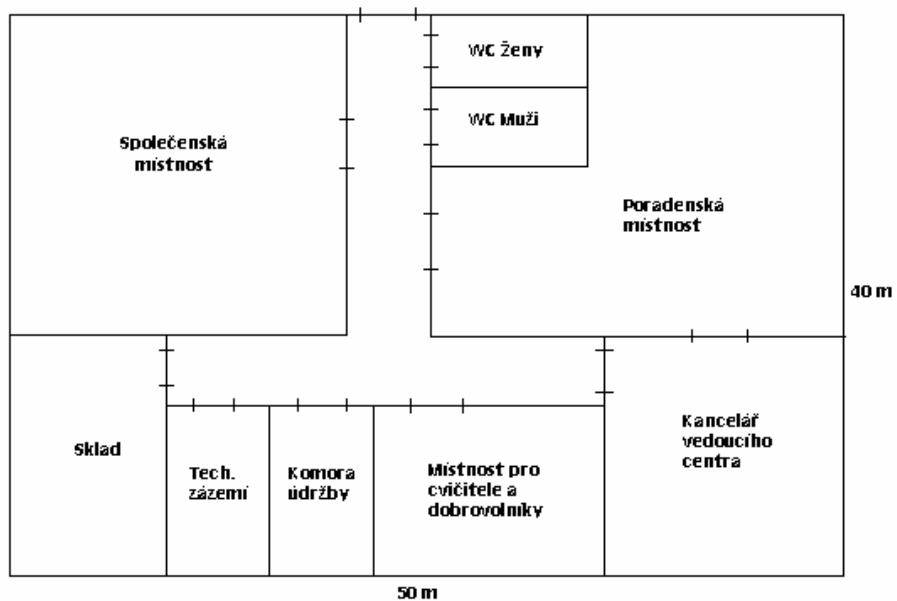
Nejsnazším zajištěním prostor by byl dlouhodobý pronájem vhodných prostor od obce nebo kraje za symbolickou cenu. Další variantou by byl pronájem pozemku a vybudování administrativní budovy a dalšího technického zázemí. Ideálním rozvržením prostor by mohly být následující náčrty pozemku a administrativní budovy, avšak ve skutečnosti se spíše bude muset centrum přizpůsobovat prostorám, které bude mít k dispozici.

Náčrt prostor centra

Náčrt administrativní budovy

Rozvržení administrativní budovy

Personální zajištění centra a důležití spolupracovníci

Pro zajištění chodu poradenského a výcvikového centra asistenčních psů je zapotřebí personálu, který se bude starat jak o areál, tak o poskytování konkrétních služeb.

Vedoucí poradenského a výcvikového centra

Vedoucí by měl koordinovat chod celého centra. Tuto pozici by měl zastávat člověk s odpovídajícím vzděláním, tzn. vystudovaný manažer nebo osoba s certifikátem o absolvování kurzu řízení neziskových organizací. Samozřejmě praxe v oboru je výhodou. Tento post objemem práce naplní celý jeden pracovní úvazek. Náplní práce vedoucího poradenského a výcvikového centra by byly tyto aktivity:

- řízení organizace (management, marketing)
- koordinace činností
- reprezentace centra
- fundraising
- public relations
- školení dobrovolníků
- atd.

Poradce

Poradce by zajišťoval provoz poradny v otvírací době centra . Náplní práce poradce by bylo odborné sociální poradenství ve všech třech výše uvedených formách, tzn. osobní, telefonické a internetové poradenství. Tuto pozici může zastávat pouze odborně vzdělaný sociální pracovník, tak jak to vyžaduje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění. Mimo zajišťování provozu poradny by mohl tento pracovník zajišťovat i některé administrativní záležitosti jako například vedení statistik, evidence klientů a speciálně vycvičených asistenčních psů. I tato pozice by naplnila jeden celý pracovní úvazek.

Cvičitel psů

Pozice cvičitele psů také vyžaduje odborníka, neboť tento člověk bude cvičit budoucí psí pomocníky. Měl by to být člověk, který již nějakou dobu se psy pracuje a má tedy i odborné znalosti v podobě různých kurzů a také praktické zkušenosti. Kladný vztah ke zvířatům je samozřejmostí. Náplní práce tohoto pracovníka by bylo vybírání vhodných štěňat, sestavování metodiky výcviku psů podle potřeb klientů, koordinace celého výcviku a samozřejmě i vlastní práce se psy. Bude hodně záležet na zájmu klientů o psy a tím i na množství cvičených psů, ale domnívám se, že i tento post naplní jeden celý úvazek. V případě velkého množství cvičených psů, by bylo možné přijmout další cvičitele, ale zpočátku to asi nebude nutné.

Správce areálu, asistent výcviku

Pozice správce areálu již ze svého názvu mnohé vypovídá. Jednalo by se hlavně o práce údržbové a zahradnické. Tato činnost by však nenaplňovala celý pracovní úvazek a tak by správce areálu mohl být současně i asistent výcviku. Platí tedy, že uchazeč o tuto pozici by měl být technicky zručný a mít dobrý vztah ke zvířatům, praxe se psy výhodou. V takové podobě už by i tato pozice naplnila jeden celý pracovní úvazek.

Dobrovolníci

Dobrovolníci by v rámci tohoto projektu zajišťovali osvětovou činnost v podobě přednášek a informačních letáků. Přednášky by byly určené pro poskytovatele sociálních služeb a širokou veřejnost. V rámci těchto přednášek by se posluchači dozvěděli základní věci o problematice asistenčních psů. Další činností, kterou by mohli dobrovolníci zajišťovat, je tvorba a aktualizace webových stránek organizace.

Psycholog

Psycholog v rámci této organizace působí pouze při posuzování vhodnosti klientů a jejich rodin pro vlastnictví asistenčního psa. Posuzuje psychickou úroveň a schopnost řádně se o psa postarat. Vzhledem k tomu, že služeb psychologa bude takové centrum využívat jen omezeně, jeví se jako dobré řešení, uzavřít s psychologem pouze dohodu o provedení práce, z níž se neplatí zdravotní a sociální pojištění.

Účetní

Účetní by této organizaci vedl podvojně účetnictví. Mnoho účetních pracuje na živnostenský list, takže se dá snadno využít jejich služeb. Další možností pro tento post je, podobně jako u psychologa, uzavření dohody o provedení práce.

Veterinární péče

K tomu, aby mohli asistenční psi svým pánům dobře složit, musí být po zdravotní i psychické stránce ve výborné kondici. A proto je velice důležitá kvalitní veterinární péče. O zdraví čtyřnohých asistentů by se mělo pečovat ještě před jeho narozením, přes povinná očkování, sledování v předvýchově a výcviku, až po kontrolu zdravotního stavu před předáním klientovi a následné preventivní veterinární péči. Pro zajištění tak kvalitní veterinární péče by bylo vhodné navázat spolupráci s veterinární klinikou, která by tuto kvalitní péči poskytovala.

Moderní trendy v obsazování některých pozic v neziskových organizacích

Velice zajímavou možností jak získat dobrého manažera pro neziskovou organizaci je současný inovační program Nadace Vodafone. Tento program „Rok jinak“, který nadace otevře již druhým rokem, nabízí čtyřem vítězům celonárodního výběrového řízení – příležitost strávit jeden rok prací pro neziskovou organizaci svého výběru, a to za mzdové prostředky kryté z nadačního grantu. Program je jedinečnou šancí pro lidi, kteří chtějí měnit svět k lepšímu a zrealizovat svůj neziskový sen.

Nadace Vodafone umožní vybraným kandidátům soustředit se na tuto práci na plný pracovní úvazek a využít své zkušenosti z komerční či státní sféry v neziskovém sektoru. Bližší informace o tomto programu najdete na webu Nadace Vodafone na adrese: <http://www.nadacevodafone.cz/index.php?lang=cs&path=grantove-programy>.

Dalším moderním trendem v zajišťování služeb v neziskovém sektoru je sdružování neziskových organizací za účelem zaměstnávání odborníků. Jeden odborník je zaměstnán v několika organizacích na částečný úvazek. Součet všech těchto částečných úvazků vytvoří jedno celé pracovní místo. Tento model se vyvinul ve Francii.

Financování projektu

V následující tabulce jsou uvedeny předpokládané celkové náklady na zahájení činnosti poradenského a výcvikového centra asistenčních psů a na jeden rok jeho provozu. V této tabulce celkových nákladů není zahrnuta částka za pronájem pozemku a budovy, či částka na pořízení pozemku a vybudování budovy.

Celkové náklady na zahájení provozu a 1 rok činnosti centra			
A. Materiálové náklady	Počet	Cena ze jednotku	Celkem
Kotec pro psa	10	37 000 Kč	370 000 Kč
Miska na psí žrádlo	10	100 Kč	1 000 Kč
Miska na vodu	10	100 Kč	1 000 Kč
Vodítka a jiné postroje na psy	10	300 Kč	3 000 Kč
Počítačový stůl	2	2 500 Kč	5 000 Kč
Kancelářské křeslo	2	1 500 Kč	3 000 Kč
Počítačová sestava	2	20 000 Kč	40 000 Kč
Stůl	6	2 000 Kč	12 000 Kč
Židle	24	1 000 Kč	24 000 Kč
Zavedení internetové sítě	1	1 500 Kč	1 500 Kč
Šatní skříňky	10	2 500 Kč	25 000 Kč
Kancelářská skříň	4	5 000 Kč	20 000 Kč
Souprava náradí	1	6 000 Kč	6 000 Kč
Křovinořez	1	9 000 Kč	9 000 Kč
Sanitární potřeby		10 000 Kč	10 000 Kč

Skladové regály	3	3 000 Kč	9 000 Kč
Telefonní přístroj	2	1 000 Kč	2 000 Kč
Mobilní telefonní přístroj	4	1 500 Kč	6 000 Kč
Kancelářské potřeby		10 000 Kč	10 000 Kč
Multifunkční tiskárna	1	2 500 Kč	2 500 Kč
B. Nemateriálové náklady			
Energie		6 000 Kč/měsíc	72 000 Kč
Služby		4 300 Kč/měsíc	51 600 Kč
Pojištění odpovědnosti		30 000 Kč/rok	30 000 Kč
Opravy a údržba		10 000 Kč/rok	10 000 Kč
Cestovné		100 000 Kč/rok	100 000 Kč
Pohonné hmoty (do křovinořezu)	cca 100 litrů	27 Kč/litr	2 700 Kč
C. Mzdové náklady			
Vedoucí centra	1 úvazek	Hrubá mzda 25 000Kč/měsíc	300 000 Kč
Poradce	1 úvazek	Hrubá mzda 17 000Kč/měsíc	204 000 Kč
Cvičitel psů	1 úvazek	Hrubá mzda 17 000Kč/měsíc	204 000 Kč
Správce areálu, asistent výcviku	1 úvazek	Hrubá mzda 15 000 Kč/měsíc	180 000 Kč
Psycholog	144 hodin/rok	150 Kč/hod.	21 600 Kč
Účetní	144 hodin/rok	120 Kč/hod.	17 280 Kč
Odvody organizace na pojistné za zaměstnance	4 zam./rok		301 920 Kč
D. Ostatní náklady			
Daně			2 000 Kč
Celkové náklady			2 057 100 Kč

Sumy jednotlivých položek v této tabulce vychází ze současných běžných tržních cen daných věcí a z běžných platových poměrů v neziskovém sektoru. Mzdové náklady jsou spočítány v souladu s platnou legislativou v oblasti daní a odvodu pojistného za zaměstnance státu. Tento rozpočet nezahrnuje financování samotného výcviku asistenčních psů.

Finanční prostředky na realizaci samotného výcviku psů budou zajišťovány z benefičních akcí, od individuálních sponzorů a z veřejných sbírek. Touto činností by se pokrývaly náklady na nákup psů a veškerou péči o ně po celou dobu výcviku až do předání vycvičeného psa klientovi. Tyto náklady činní od sto osmdesáti do dvou set tisíc Kč, v závislosti na plemeni psa a náročnosti výcviku za jednoho vycvičeného psa. Vytvořily by se finanční rezervy, aby se mohlo pružně reagovat na poptávku klientů.

Takovýto návrh projektu si vyžaduje vícezdrojové financování, neboť tak velký finanční obnos není možné získat pouze z jednoho zdroje. V následujícím textu jsou uvedeny různé zdroje financování navrhovaného projektu.

Možné zdroje financování:

▪ ***Dotace z ministerstev***

Podle přílohy č. 1 k usnesení vlády ČR ze dne 13. července 2009 č. 885, kde jsou stanoveny hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím pro rok 2010, by bylo možné část finančních prostředků na provoz takového centra získat z dotačních programů různých ministerstev. A to konkrétně:

- ✓ Ministerstvo místního rozvoje – dotační program - Ochrana a podpora zdraví, včetně péče o zdravotně postižené, chronicky nemocné a seniory.
- ✓ Ministerstvo zdravotnictví – dotační program – Program grantové podpory
- ✓ Ministerstvo zdravotnictví – dotační program – Program vyrovnání příležitostí pro občany se zdravotním postižením
- ✓ Ministerstvo zemědělství – dotační program – Podpora zdraví, včetně péče o zdravotně postižené

▪ ***Finance z nadací a nadačních fondů***

V České republice existuje mnoho nadací a nadačních fondů. Pravidla a podmínky poskytování dotací se různí podle jednotlivých nadací a nadačních fondů. Konkrétní pravidla a podmínky jsou k dispozici u jednotlivých nadací a

nadačních fondů. Nejčastějšími požadavky jsou například rozpočet, cíl projektu, náplň činnosti. V příloze č. 2 je uveden seznam nadací a nadačních fondů, u kterých by bylo možné žádat o finanční prostředky na realizaci navrhovaného projektu.

- ***Sponzoři a dárci***

Počátek sponzorství a individuálního dárcovství organizace je odvozen od rodinných příslušníků a blízkých přátel pracovníků organizace. Tento okruh osob daruje finanční prostředky, protože osobně znají pracovníka organizace a mají důvěru ve správné využití svého daru. Mezi těmito osobami je již možné začít uplatňovat kultivaci sponzorů a individuálních dárců.

Tento proces začíná požádáním o finanční či materiální dar, současně je potřeba dárci něco nabídnout, například umístění reklamy na propagačních materiálech. Jestliže dárci zareaguje a poskytne dar, je potřeba mu řádně poděkovat a získat na něj kontakt, za účelem zprostředkování informace, jakým způsobem a komu jeho dar pomohl. Pokud tato spolupráce proběhne dobře, je vhodné po nějakém čase dárci požádat o další dar, trochu větší než byl ten předchozí. Je dobré mít na mysli, že příběhy lidí, kterým dary pomohly obměkčují dárci a napomáhají k získání dalšího daru.

- ***Benefiční akce a veřejné sbírky***

Benefiční akce jsou také častým zdrojem financování činnosti nestátní neziskové organizace. Nejčastěji se jedná o různé společenské akce, kde se organizátoři a účinkující vzdají honoráře a získané finanční prostředky se využijí k dobročinným účelům. Mohou to být koncerty známých hudebních skupin a zpěváků, společenské plesy, různé výstavy, atd. I tato činnost musí probíhat v souladu s platnými právními předpisy České republiky.

Veřejná sbírka je poměrně častý způsob získávání finančních prostředků v neziskovém sektoru. S dostatečným počtem dobrovolníků a s dobrým plánováním bývá považována za velmi efektivní techniku. Veřejná sbírka má v

zásadě tři základní formy: dobrovolníci navštěvují konkrétní domácnosti a tam vysvětlují účel sbírky, dále dobrovolníci oslovují lidi na ulici, či jsou na veřejných místech umístěny pokladničky, do nichž lidé vhazují peníze.

Při organizaci veřejné sbírky je důležité načasování sbírky např. vyvarovat se doby prázdnin či období, kdy v okolí probíhají jiné veřejné sbírky. Pro legalizaci sbírky je nutné obstarat si všechna úřední povolení či sbírku legálně zaregistrovat. Dále je důležitá identifikace dobrovolníků. Správná identifikace dobrovolníků ochrání sbírku před zneužitím podvodníky, kteří ji mohou využít k vlastnímu obohacení. Je vhodné označit dobrovolníky znakem či tričkem organizace a každému dát kopii úředního povolení sbírky. Organizace též nesmí podcenit vytipování oblasti pro sbírku a výcvik dobrovolníků. Je důležité připravit dostatek informačních materiálů, pokladniček, označených pouze logem organizace.

V současné době by organizace neměla zapomínat ani na spolupráci s médii. Prezentace poslání sbírky v médiích je výborným prostředkem pro vytvoření atmosféry, kdy veřejnost bude o sbírce vědět a bez problémů ji podpoří. Po skončení sbírky by organizace měla poděkovat dobrovolníkům a povést vyhodnocení.

6. Diskuze

V této diplomové práci se zabývám problematikou poradenského a výcvikového centra asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením. Výzkumná část práce je rozdělena podle cílů, které jsem si stanovila na začátku výzkumu. Prvním cílem bylo zmapovat stávající stav sociálního poradenství pro osoby s tělesným postižením ve vztahu k asistenčním psům. V průběhu zpracování mé diplomové práce jsem se bohužel setkala s nepříjemnými komplikacemi a zkušenostmi.

Osoby s tělesným postižením pro výzkum jsem získávala prostřednictvím organizací poskytujících sociální služby osobám s tělesným postižením a to proto, že jsem nemohla organizace žádat o kontakty na tyto osoby z důvodu ochrany osobních údajů.

V rámci výzkumu bylo osloveno šest set čtyřicet dva organizací vedených v registru poskytovatelů sociálních služeb, vybraných podle kritéria poskytování sociálních služeb osobám s tělesným postižením.

Prvním nepříjemným překvapením pro mne bylo již to, že mnoho organizací na moji prosbu o spolupráci vůbec nezareagovalo. Dalším negativním poznatkem bylo zjištění, že mnozí pracovníci organizací poskytujících pomoc a poradenství osobám s tělesným postižením, nemají potřebné znalosti o problematice asistenčních psů. Jak je patrné z grafu č. 15, až jedna třetina oslovených organizací nemá žádné informace o možnosti využití asistenčního psa pro osoby s tělesným postižením a necelé dvě třetiny organizací svým klientům informace o asistenčních psech neposkytují. Velká část pracovníků se domnívá, že psí asistent může sloužit pouze osobám se zrakovým postižením a neví, že je více druhů asistenčních psů a mohou pomáhat osobám s nejrůznějším zdravotním postižením.

Poslední špatnou zkušeností byl finální počet spolupracujících organizací. Z šesti set čtyřiceti dvou oslovených organizací se ke spolupráci přihlásilo pouze dvacet šest, což jsou pouhá čtyři procenta. Podle mého názoru je toto číslo velice malé a svědčí o nedobrému stavu v této oblasti. Tento postoj může také vypovídat o strnulosti organizací a nechuti učit se novým věcem a využívat nové možnosti ve prospěch svých

klientů. Tento fakt by bylo dobré ověřit dalším podrobnějším kvalitativním výzkumem, který by podrobně zanalyzoval stav sociálního poradenství v oblasti asistenčních psů.

V rámci dotazníkového šetření se mi navrátilo pouze dvacet vyplněných dotazníků. Z předchozích zkušeností vím, že mnoho osob s tělesným postižením se spíše uzavírá do sebe, než by hledaly nové možnosti seberealizace. Jedná se většinou o osoby, které své postižení získaly až během života a nedokázaly se s touto skutečností vyrovnat. Viní za svůj osud hlavně společnost a nemají zájem se dále rozvíjet a být aktivní. Stávají se zatrpklými.

Malý zájem organizací a tudíž i malý počet navrácených dotazníků se negativně projevuje ve výsledcích výzkumu. Dvacet dotazníků je příliš malý počet na to, abych mohla výsledky výzkumu zobecňovat na celorepublikovou úroveň.

Aby mohl být výzkum vůbec proveden, byl sestaven dotazník pro osoby s tělesným postižením. Záměrně byl rozdělen na část pro osoby vlastníci asistenčního psa a část pro osoby bez asistenčního psa. Tímto rozdělením jsem chtěla docílit možnosti porovnání potřeb obou uvedených skupin. Jak jsem předpokládala, obě skupiny měly odlišné informace, což je zřejmé z grafu č. 14. U osob vlastnicích asistenčního psa jsem zjišťovala, zda-li se jim dostalo všech potřebných informací před pořízením asistenčního psa, zdroj financování výcviku psa, dále dobu, po kterou psa vlastní, kvalitu služeb poskytovaných výcvikovým centrem a následnou spolupráci mezi klientem a výcvikovým centrem. U osob bez asistenčního psa jsem se zaměřila na jejich informovanost o možnostech využití asistenčních psů, dále o možnostech výcviku, potřebnosti poradenství a průzkum zájmu o pořízení asistenčního psa pro osoby s tělesným postižením.

Doplňujícím zdrojem informací měla být anketa pro organizace poskytující sociální služby osobám s tělesným postižením. Těchto anketních lístků bylo vyplněno pouze deset. Tato anketa zjišťovala jaké informace o asistenčních psech pro osoby s tělesným postižením organizace mají a poskytují svým klientům.

Druhým cílem této práce bylo navrhnout projekt poradenského a výcvikového centra asistenčních psů. V současné době existují v České republice pouze čtyři výcviková centra psích asistentů, která se nespecializují pouze na jeden druh psů

asistentů, ale mají široké spektrum působení. Vzhledem k tomu, že v jejich pořadnících jsou desítky čekajících na svého psa asistenta, je potřeba dalšího výcvikového centra zcela zřejmá. Myslím si, že centrum, které se bude zabývat pouze jedním druhem psích asistentů, bude moci svým klientům nabídnout kvalitnější a komplexnější služby a zkrátí čekací dobu na vycvičeného psa.

Jednou ze základních činností navrhovaného centra by mělo být poradenství ve vztahu k asistenčním psů pro osoby s tělesným postižením. Souhlasím s Matouškem (8), že sociální poradenství je velice důležitá součást sociální práce s klienty a musí být poskytováno na profesionální úrovni. Jsem toho názoru, že pro zlepšení situace v poradenství je třeba přijmout výdobytky moderní společnosti a začít používat moderní telekomunikační technologie jako je mobilní telefonní a internetová síť. Tato potřeba vyplývá i z výsledků výzkumu, a to z grafu č. 5. Proto jsem do návrhu poradenského a výcvikového centra kromě klasické osobní poradny, zapracovala i modernější telefonní a internetovou poradnu. Také by se možná osvědčilo používání internetových komunikátorů jako jsou skype, icq, massanger, atd.

Další službou, kterou by toto centrum nabízelo svým klientům, je samotný výcvik asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením. Potřeba výcviku asistenčních psů je zřejmá z grafu č. 12, kde více než třetina dotázaných uvedla, že by si asistenčního psa pořídila. Podle mne je velice důležitý individuální přístup ke každému klientovi. Každé postižení vyžaduje jiné schopnosti a dovednosti asistenčního psa. Je tedy žádoucí popsat potřeby konkrétního klienta a tím určit požadavky na speciální dovednosti psa, ještě před zahájením výcviku. Nezbytné pro kvalitní poskytování služeb klientům je pokračování spolupráce mezi klientem a výcvikovým centrem i po předání asistenčního psa klientovi. Tato spolupráce může mít mnoho podob, například letní pobyty, dovednostní soutěže, zapojení do přednášek v rámci osvětové činnosti.

Nedílnou součástí práce poradenského a výcvikového centra je osvětová činnost. Tato osvětová činnost by měla být zaměřena jak na širokou veřejnost, tak i na sociální pracovníky působící v poradenství. Po zkušenosti z výzkumné části této práce vím, že sociální pracovníci mají velké rezervy v informovanosti o problematice asistenčních psů. Fakt, že široká veřejnost není informovaná o problematice asistenčních psů,

vyplýval již z mé bakalářské práce. Domnívám se, že i osvětová činnost je velmi důležitá a její výsledky se odrazí i v ostatních oblastech činnosti poradenského a výcvikového centra.

Z výsledků výzkumu dále vyplývá, že osoby s tělesným postižením, které vlastní asistenčního psa se o této možnosti nejčastěji dozvěděli od svých známých nebo z televize a internetu, nebylo pro ně obtížné tyto informace zjistit, což vyplývá z grafu č. 6, vlastní psa od půl roku do pěti let, mají prvního psa, finanční prostředky na výcvik asistenčního psa jim zajistilo výcvikové centrum, poradenství bylo poskytováno v průběhu výcviku i po jeho skončení a v podstatě jsou se službami stávajících výcvikových center spokojeni.

U osob s tělesným postižením bez asistenčního psa jsem na základě výzkumu zjistila, že ví, co je asistenční pes, ale nemají dostatek informací, neznají organizace, které psy cvičí a nadpoloviční většina z nich by si psa nepořídila z důvodů, které nedokáží specifikovat (dalšími důvody jsou: finanční situace, nevhodné místo pobytu, nedostatek času), o čemž vypovídá graf č. 13.

Zarážející jsou výsledky ankety pro organizace poskytující sociální služby osobám s tělesným , kdy bylo zjištěno, že více než polovina organizací neposkytuje svým klientům informace o asistenčních psech, a to i když je v základní podobě má. Většina organizací nespolupracuje s žádným výcvikovým centrem, žádné centrum nezná a ani nemá zájem o spolupráci, což je patrné z grafu č. 17.

Myslím si, že tyto výsledky jasně ukazují na nutnost osvětové činnosti a jiné spolupráce s organizacemi poskytujícími sociální služby osobám s tělesným postižením. A potažmo na potřebu vzniku navrhovaného poradenského a výcvikového centra asistenčních psů pro osoby s tělesným postižením.

7. Závěr

Ve výzkumné části jsem zjišťovala stav sociálního poradenství pro osoby s tělesným postižením ve vztahu k asistenčním psům, což byl jeden z cílů mé diplomové práce.

Z provedeného výzkumu vyplynulo, že poradenství pro osoby s tělesným postižením ve vztahu k asistenčním psům není v České republice doposud realizováno v takovém rozsahu a podobě jaký navrhuji ve svém projektu. Osoby s tělesným postižením, které asistenčního psa nevlastní, nemají dostatek informací o této možnosti. Tento fakt vyplynul i z ankety mezi neziskovými organizacemi poskytujícími sociální služby osobám s tělesným postižením - více než polovina organizací neposkytuje svým klientům informace o asistenčních psech. Dále jsem zjistila, že osoby s tělesným postižením, které vlastní asistenční psa, měly veškeré informace o možnosti jeho pořízení, financování výcviku, bylo jim poskytováno poradenství a jsou se službami stávajících výcvikových center spokojeni. Hypotéza č. 1 byla potvrzena.

V další části jsem zpracovala návrh projektu na vytvoření poradenského a výcvikového centra asistenčních psů, což byl druhý cíl mé práce. V návrhu definuji cílovou skupinu, nabízené služby, právní rámec celého projektu, návrh prostor výcvikového centra a jeho personální zajištění a financování činnosti centra. Hypotéza č. 2 se rovněž potvrdila. Neboť jak vyplývá z výsledků výzkumu návrh projektu takového centra by doplnil stávající síť sociálních služeb pro osoby s tělesným postižením ve vztahu k asistenčním psům v České republice.

Z provedeného výzkumu vyplynulo, že osoby s tělesným postižením, které vlastní asistenční psa, měly veškeré informace o možnosti jeho pořízení, financování výcviku, bylo jim poskytováno poradenství a jsou se službami stávajících výcvikových center spokojeni. Osoby s tělesným postižením, které asistenčního psa nevlastní, nemají dostatek informací o této možnosti. Z ankety vyplynulo, že více než polovina organizací neposkytuje svým klientům informace o asistenčních psech.

Výsledky jasně ukazují, že je nutné provádět osvětovou činnost a spolupracovat s organizacemi, které poskytují sociální služby osobám s tělesným postižením. Také

návrh poradenského a výcvikového centra se jeví jako potřebný – mohl by obohatit stávající síť sociálních služeb ve vztahu k asistenčním psům. Cíl práce byl splněn.

Má diplomová práce může sloužit široké laické i odborné veřejnosti ke zvýšení informovanosti o dané problematice. Projekt poradenského a výcvikového centra pro asistenční psy bude využitelný pro neziskové organizace zabývající se výcvikem asistenčních psů, díky projektu budou moci rozšířit své služby. Dílčí část práce bude využitelná pro neziskové organizace, které poskytují poradenství ve smyslu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění.

8. Seznam použitých zdrojů

- 1) Bláha, J. Šemberová, J. *Anglický výkladový slovník vybraných odborných termínů z psychologie, sociologie, etiky a sociální práce*, 1. vyd. Praha: Triton 2004. 192s., ISBN 80-7254-467-5
- 2) Boldiš, P. *Bibliografické citace dokumentu podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2: Část 1 - Citace: metodika a obecná pravidla*. Verze 3.3. 1999-2004
- 3) Boldiš, P. *Bibliografické citace dokumentu podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2: Část 2 - Modely a příklady citací u jednotlivých typů dokumentů*. Verze 3.0. 1999-2004
- 4) Disman, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*, 3.vyd. Praha: Nakladatelství Karolinum 2005. 374s., ISBN 80-246-0139-7
- 5) Frančeová, E. Hutařová, I. *Co je vlastně asistenční pes?*, 1. vyd. Praha: Japan chin a spol. v životě zdravotně postižených, 2005. 128s., ISBN 80-903705-0-0
- 6) Hamerníková, B. *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*, Praha: Eurolex Bohemia 2000. 213s. ISBN 80-902752-3-0
- 7) Kažmierski, T. *Projektové a strategické plánování pro neziskové organizace*, Regionální enviromentální centrum Česká republika 2003. 57s.
- 8) Lauber, D. *Nonprofit's Job Finder*. 1. vyd. D-Amp Publications, 1992. 320s. ISBN 0-9622019-4-4
- 9) Matoušek, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*, 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 384s., ISBN 80-7178-548-2
- 10) Matoušek, O. a kol. *Sociální služby*, 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 184s. ISBN 978-80-7367-310-9
- 11) Mejtová, J. *Pes jako pomocník člověka s postižením*, České Budějovice, 2006. 136s. Diplomová práce na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích. Vedoucí diplomové práce Ing. Renata Švestková Ph.D.
- 12) Novosad, L. *Základy speciálního poradenství*, 2. vyd. Praha: Portál, 2006. 159s. ISBN 80-7367-174-3

- 13) Občanské sdružení *Helppes*. [online]. [citováno 10. června 2009]
URL:<<http://www.helppes.cz/>>
- 14) Občanské sdružení *Pes pomůže*. [online]. [citováno 12. června 2009]
URL:<<http://www.pes-pomuze.com/>>
- 15) Občanské sdružení *Pes pro tebe*. [online]. [citováno 19. června 2009]
URL:<<http://www.pesprotebe.com/>>
- 16) Obecně prospěšná společnost *Pomocné tlapky*. [online]. [citováno 15. června 2009] URL:<<http://www.pomocnetlapky.cz/>>
- 17) Pirožek, P. *Management ziskových a neziskových organizací*, Brno: Vutium 2005. 30s. ISBN 80-214-2995-X
- 18) Plamínek, J. a kol. *Řízení neziskových organizací*, 1. vyd. Praha: Nadace Lotos, 1996. 186s.
- 19) Řezníček, I. *Metody sociální práce*, 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 1994. 75s. ISBN 80-85850-00-1
- 20) Šilarová, H. Sociální poradenství jako druh sociální pomoci. In *Sociální poradenství jako druh sociální pomoci. Sborník příspěvků z kolokvia v Hradci Králové*. Hradec Králové: Gaudeamus Univerzita Hradec Králové, 2003. s. 76-77.
- 21) Šimková, E. *Management a marketing v praxi neziskových organizací*, 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus 2006. 171s. ISBN 80-7041-859-1
- 22) Truhlářová, Z. Poradenství v sociální a charitní práci. In *Sociální poradenství jako druh sociální pomoci. Sborník příspěvků z kolokvia v Hradci Králové*. Hradec Králové: Gaudeamus Univerzita Hradec Králové, 2003. s. 82 - 84.
- 23) Vyhláška Ministerstva dopravy České republiky č. 175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu
- 24) Vyhláška Ministerstva zdravotnictví České republiky č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných

- 25) Vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon ČNR o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení
- 26) Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, v platném znění
- 27) Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění
- 28) Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a změně některých zákonů, v platném znění
- 29) Zákon č. 149/2004 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, v platném znění
- 30) Zákon č. 229/2003 Sb., o místních poplatcích, v platném znění
- 31) Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, v platném znění

9. Klíčová slova

Poradenství

Asistenční pes pro osoby s tělesným postižením

Nestátní nezisková organizace

10. Přílohy

Příloha č.1 – Dovednosti asistenčního psa

Příloha č.2 – Seznam nadací působících ve zdravotně sociální oblasti

Příloha č.3 – Dotazník pro osoby s tělesným postižením

Příloha č.4 – Anketa pro organizace poskytující sociální služby osobám a tělesným postižením

Příloha č. 1

Dovednosti asistenčního psa

Každý asistenční pes se cvičí přímo na míru konkrétnímu klientovi, avšak každé výcvikové středisko má základní výčet hlavních dovedností asistenčního psa, které se naučí během speciálního výcviku a jsou podle toho nazývány speciálními cviky. Jsou to:

- Podávání předmětů – cílem cviku je, aby pes dokázal přinést a podat požadovanou věc (například mobilní telefon, tašku, klíče, list papíru, tužku, boty, ručník atd.)
- Otevírání dveří – úkolem psa je, aby na povel dokázal otevřít dveře směrem, ve kterém jsou pro vozíčkáře nepřístupné. Aby to mohl pes vykonat, musí být na dveřích upevněn provázek nebo poutko.
- Zavírání dveří – zavřít dveře by měl pes umět v obou směrech. Při zavírání dveří směrem k psovodovi pes zavírá dveře tahem za poutko a dveře směrem od psovoda zavírá výskokem a tlakem na dveře.
- Rozsvícení a zhasínání světla – pes provádí cvik opřením přední nohy o vypínač.
- Otevírání a zavírání zásuvek, lednice, skříně, pračky apod. – na zásuvce nebo dvířkách je opět přidělané poutko či provázek, pomocí něhož zásuvku nebo dvířka pes otevře.
- Pomoc při svlékání a oblékání, popřípadě rozvazování tkaniček u bot – pes v tomto případě pomáhá zatažením za požadovaný kus oblečení.
- Vyndávání věcí (ze skříně, lednice apod.) – cílem tohoto cviku je, aby pes po otevření lednice či skříně dokázal vyndat určenou věc a podat ji psovodovi.
- Odnášení věcí (druhé osobě, do koše apod.) – úkolem psa je odnést daný předmět na určené místo či druhé osobě, která může psa povzbuzovat.
- Opora při vstávání – při tomto cviku musí pes dokázat pomoci psovodovi při vstávání z postele, při přemisťování na invalidní vozík atd. Na povel „stůj zůstaň“ musí pes klidně a pevně stát a být psovodovi oporou.

- Nalezení a přinesení ztracených věcí ve volném prostoru – cílem cviku je, aby pes dokázal najít a přinést předměty, a to i mimo domov, zhruba do vzdálenosti 20 metrů, podle druhu prostředí (může se jednat o ztracené klíče, zapomenutou tašku v obchodě, vodítko zapomenuté na lavičce apod.).
- Pomoc při zvedání psovoda z invalidního vozíku, postele, země, otáčení ležícího psovoda, manipulace s končetinami psovoda, pomoc při tažení invalidního vozíku apod.
- Podávání předmětů od druhé osoby – zde se zkouší například situace, kdy při placení v obchodě pokladní vrací psovodovi peněženku nebo pokud další imobilní osoba potřebuje předat psovodovi nějakou věc apod.
- Zvednutí ruky, nohy nebo hlavy – tento cvik se využívá v případech, kdy imobilní osoba není sama schopna vrátit nohu na stupátko vozíku, ruku na ovladač elektrického vozíku, či narovnat hlavu zpět na opěrku. Do správné polohy vrací hlavu a ruku psovoda pes mechanickým pohybem hlavy, nohu je možno vracet zpátky jemným vzetím do zubů.

Příloha č. 2

Seznam nadací působících ve zdravotně sociální oblasti

- ✓ Academica Medica Pragensia
- ✓ Nadace ADRA
- ✓ Nadace ČEZ
- ✓ Nadace Člověk člověku
- ✓ Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97
- ✓ Nadace Děti - kultura – sport (Zlínský kraj)
- ✓ Nadace Divoké husy
- ✓ Nadace Dobré dílo sester sv. Karla Boromejského
- ✓ Nadace EURONISA (Liberecko)
- ✓ Nadace Charty 77
- ✓ Nadace Javorník
- ✓ Nadace Jedličkova ústavu
- ✓ Nadace Leontina
- ✓ Nadace pro radost
- ✓ Nadace prof. Vejdovského
- ✓ Nadace RACEK
- ✓ Nadace Umění pro zdraví
- ✓ Olivova nadace
- ✓ Výbor dobré vůle - Nadace Olgy Havlové

Příloha č. 3

Dotazník pro osobu s tělesným postižením

Vážená paní, vážený pane,

jmenuji se Bc. Romana Vanišová a jsem studentkou 2. ročníku navazujícího magisterského studia Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Píši diplomovou práci na téma: „*Poradenské a výcvikové centrum asistenčních psů*“. Chtěla bych Vás požádat o vyplnění tohoto dotazníku.

Dotazník je anonymní a bude využit výhradně ke zpracování mé diplomové práce. Dotazník se skládá ze dvou částí. **Jestliže vlastníte asistenčního psa, prosím o vyplnění pouze části A v tomto dotazníku. Pakliže asistenčního psa nemáte, vyplňte prosím pouze část B.** Vámi vybrané odpovědi podtrhněte, případně slovně rozveďte.

Vyplněný dotazník zasílejte na email: blackroose@seznam.cz. Předem děkuji za vyplnění dotazníku.

Základní údaje:

Věk

Pohlaví:

- a) Muž
- b) Žena

Kraj trvalého pobytu:

1. Středočeský	8. Olomoucký
2. Jihočeský	9. Královéhradecký
3. Plzeňský	10. Pardubický
4. Jihomoravský	11. Zlínský
5. Vysočina	12. Karlovarský
6. Moravskoslezský	13. Liberecký
7. Ústecký	14. Praha

Část A – pro vlastníky asistenčního psa

1) Jak jste se dozvěděl(a) o možnosti pořídit si asistenčního psa?

.....

2) Bylo obtížné získat informace o asistenčním psu?

a) Ano, uveďte

proč.....

b) Ne

3) Jak dlouho vlastníte asistenčního psa?

.....

4) Kolikátý v pořadí je to Váš asistenční pes?

.....

5) Jakým způsobem jste získal(a) finanční prostředky na pořízení asistenčního psa?

.....

6) Která organizace vycvičila Vašeho asistenčního psa?

.....

7) Poskytovala Vám tato organizace poradenství týkající se asistenčního psa před jeho pořízením?

a) Ano, uveďte jak proběhlo.....

b) Ne

8) Pokud ano, pokračuje v tom i nyní?

a) Ano, uveďte jakou formou a zda-li Vám vyhovuje

.....

b) Ne

9) Jsou podle Vás informace a služby vztahující se k pořízení asistenčního psa dostačující? U odpovědi zhodnoťte proč.

a) Ano.....

b) Ne.....

8) Pokud ne, jaké informace či služby Vám chyběly? Prosím uveďte.

.....

Část B – pro osoby bez asistenčního psa

Asistenční pes je speciálně vycvičený pes, který pomáhá tělesně postiženým, obvykle, ale ne výlučně vozíčkářům.

1) Víte, že existují tito „speciální psi“ pro osoby s tělesným postižením?

- a) Ano
- b) Ne

2) Víte kam se obrátit v případě zájmu o pořízení asistenčního psa?

- a) Ano
- b) Ne

3) Pokud ano, uveďte kam.

.....

4) Znáte nějaké organizace zabývající se výcvikem asistenčních psů?

- a) Ano – prosím uveďte

.....

- b) Ne

5) Máte nějaké informace ohledně asistenčního psa? (např. pořizovací cena, vhodná plemena, doba výcviku, dovednosti psa a další)

- a) Ano – prosím stručně uveďte

.....

- b) Ne

6) Jsou podle Vás informace a služby vztahující se k asistenčním psům dostačující?

- a) Ano

- b) Pokud ne, uveďte jaké služby či informace podle Vás chybí.

.....

7) Pokud byste měli možnost, pořídili byste si asistenčního psa?

- a) Ano

- b) Ne, uveďte důvod (např. finance, alergie na srst)

.....

Anketa pro organizace poskytující služby osobám s tělesným postižením

- 1) Jaké služby poskytujete osobám s tělesným postižením?
- 2) Jaké informace o pomáhajících (speciálně asistenčních) psech máte a poskytujete?
- 3) Jaké organizace zabývající se výcvikem těchto psů znáte? Jste s nimi v kontaktu? Jakým způsobem spolupracujete?
- 4) Myslíte si, že by klienti Vaší organizace uvítali poradenské a výcvikové centrum zabývající se asistenčními psy?
- 5) Jaké služby by podle Vás mělo poradenské a výcvikové centrum asistenčních psů poskytovat?
- 6) Měli byste zájem s takovým centrem spolupracovat?